

YÜRÜYÜŞ

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 247

1 OCAK 1980

10 LIRA

Kitle eylemlerine saldırı

Maden-İş Genel Kurulu'nun ardından

19-22 Aralık tarihleri arasında çalışmalarını İstanbul'da tamamlayan Maden-İş Sendikası'nın Merkez Genel Kurulu, demokrasi güçlerinin geniş desteğini gördü. Ululararaya ve ulusal düzeyde geniş demokratik güçlerin temsilcilerinin konuk olarak katıldığı kongre bir "demokrasi platformu"na dönüştü.

Gerek konuşmalarda, gerekse kongre boyunca atılan sloganlar, demokratik güçlerin eylem birliğine verilen önem öne çıkıyordu. Maden-İş'in sendikal eylem birliği yolunda, kıvırdırcı bir adım atan Otomobil-İş içinde yerlerini almaları ve Otomobil-İş'nin şunması çoşkun bir sevgi seli ile karşılandı.

Buna karşılık eylem birliğini zedeleyen tavır ve davranışlar onay görmüyordu. Öyleki; Maden-İş konularında biri olan DISK'in birliği ve bu birliğin önündeki temel etken DISK yöneticilerine karşı kimi düzeyde eleştiriler etkisiz kalmıyordu.

Genel Kurul'da değişik düşünceler kitle örgütü yöneticileri konusuna veya mesajlanokundu. İşçi sınıfının en dövüşken kesimini bağrında taşıyan metal işçilerinin yaklaşan faşizm tehlikesine karşı ne denli duyarlı olduğu anti-nuşmalara gösterilen ilgi bile belli oluyordu. Konuşmalar ve mesajlar "Yaşasın anti-faşist güçlerin eylem birliği", "Faşizme geçit yok", "DGM'ye geçit yok" sloganlarıyla kesilirdi. Maden-İş üyeleri "eylemsizliğe düşmeden, maceracıya sapmadan, faşizm belasının kitlesel aktif eylemlerle yenileceğini" vurgulayarak kararlılıklarını dile getiriyorlardı.

"DGM'lere karşı olduklarını ve mücadele edeceklerini" dile

getiren sol-kanat CHP milletvekillerinin mesajı ve Kemal Anadol'un aynı doğrultudaki konuşması geniş ilgi görürken; gene CHP adına konuşan Hikmet Çetin'in sözleri soğuk düş etkilai yapıyordu. Hikmet Çetin'in konuşması sosyal demokralsinin, CHP yönetiminin tekelere karşı ödünçü tavırını dile getiriyordu.

NİYET VE GÖRÜNÜ FARKLILIĞI

Maden-İş rulu demokrasi platformuna dönüştürmesi ne denli sevindirici ise demokrasi güçlerinin birliğine gölge düşürücü bir tutum izlemeyi sürdüren Maden-İş üst yönetiminin davranışları da o denli olumsuzdu.

Genel Kurul delegelikleri seçimi sırasındaki tutumları, kendileri gibi düşünmeyen işçilerin delege olmaması için her türlü antidemokratik yöntem denemesi, çalışma raporuna hakim olan anlayış ile Maden-İş çilerinin demokrasi güçlerinin eylem birliğine baltalayıcı olduklarını ortaya koyuyordu.

Sendika Genel Başkanı'nın DISK Genel Başkanı Baştuğ'un salonunda olduğuna bile bile ilk sözü kendisine vereceğini söylemesi, ihraçlar tartışılarken eski 14. Bölge Başkanı Celal Alçınkaya hakkındaki görüşmelerde yürütme kurulu üyelerinin karışızlığı genel kurulun not edilmesine gereken olumsuzlukları arasındaydı.

Yine Onur Kurulu kararları görüşülürken ortaya çıkan bir gerek vardı. İhraç edilen üyelerin yardım fazlasının TIP üyesi ve yandaş olması dikkati çekiyordu.

Bu Maden-İş nizece politik görüşlerinden dolayı tsfaye edildikleri bilinliyordu. Bu konu üzerinde yeteri kadar yazıldı. Ama hem demokrasi güçlerinin eylem birliğini hara-

retle savunuyor görünmek, hem de politik görüşlerinden dolayı bazı işçilerin sendikadan atılmasına karar vermek, eylem birliği anlayışının çarpıklığını gösteriyordu. I. Bölge Başkanı Esinsel'in önerisiyle 1. Bölge'den bir işçinin dışında, halen Dev-Maden-İş temsilciliği de yapan Demir Döküm işçilerinin ihraç kararları kaldırıldı. Ama çoğu DGM direnişinden dolayı Tofaş, Mako ve Renault'dan atılan TIP'ilerle yönetime muhalefet eden işçilerin ihraç kararları ise onaylandı. Maden-İş yönetiminde egemen politik çizginin, kendi grup çıkarları açısından sorunlara bakıp, demokrasi güçlerinin eylem birliğine de, sendikamızın de ters bu tutumu genel kurulda da sürdü. Asıl tehlikeli olan ve demokrasi güçlerinin arasına kama olarak sokulan politika, Maden-İş yönetiminin, bir yandan birliğin düşürülmesi, diğer yandan kendisi gibi düşünen, farklı politik görüşlerdeki işçileri sendikadan ve hatta sık sık ömeklerini de tank oldukları üzere patronlarla anlaşarak işten attırması kadar varan politikasıdır. Genel Kurul sonunda seçilen yönetimin Maden-İş bir kısmını dışladığını tesbit etmek ve bu durumun hem demokrasî mücadelesine, hem sendikamızın mücadelesinde büyük sorunlar yaratacağını bilmek gerekir. Tasfiyeciliğin terk edilmesi yolundaki çabalar gelicek, tasfiyecî tutumu sürdürenlere ve uygulamalarına seyirci kalmıyacaklar.

DISK'İN BİRLİĞİ

Genel Kurul'da üzerinde en çok durulan konulardan biri de DISK'in durumu ve birliğinin sağlanması konusu oldu. Maden-İş'in tek tip tüzüğü kabul etmesiyle bu alanda olumlu bir adım atıldı. Ama DISK yöneticilerinin genel kurulda ligsizliği ve bir kör dövüşü sürdüreceklerini ortaya koyan tutumları işçilerin haklı tepkilerini çekti. Baştuğ'un Genel Başkanı olduğu Genel-İş adına konuşan Genel Sekreter Erhan Andaç bile DISK yöneticilerinin toplantıya katılmamasını eleştirirdi.

DISK'e bağlı sendikaların tüm temsilcileri konuşmalarında DISK'te birliğin sağlanması konusuna açık ya da kapalı değindiler. Oyleys ve Genel-İş leri, eski hatalı yaklaşımları yerine, "Maden-İş, Bank-Sen ve Bay-sen'siz DISK olmaz" sözleriyle leriye doğru olumlu adımlar attılar.

DISK'ten ihraçları kaldırılması, bağlı sendikaların DISK tarafından önerilen tek tip tüzüğü kabul etmeleri, DISK'i gerçek temsil eden bir yönetimin seçilmesi koşullarının doğması yolunda Maden-İş Kurulunun katkılanı oldu. Sonuç olarak Maden-İş da, sendikal birliğin sağlanması yolunda olumlu adımlar atırken, demokratik güçlerin birliği vurgulanırken, üst yönetimin tasfiyeciliği sürdüreceğini belirten ipuçları, olumlu ve olumsuz yarılar ortaya çıktı.

Komando Ayvaz Gazi Eğitim'i işgal ediyor

AP hükümetinin öğrenim kuruluşlarını faşist kadrolarla eylem dağıtma operasyonu hazırlıyor. Özellikle Eğitim Enstitüleri, MC hükümetleri döneminde olduğu gibi faşist kadroların eline teslim edilme hazırlanıyor. Bunun için MHP'li Ayvaz Gökdemir Millî Eğitim Bakanlığında kilit bir noktaya yerleştirildi. "Komando" Ayvaz şimdi "Ülküdağlan"ın kilit noktaları yerleştiriyor.

Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü bu hesapların başında bulunuyor. Gazi Eğitim Enstitüsü Müdürü ne Ayvaz Gökdemir'in bir akrabasının getirileceği söylentisi yaygın bir durumdur. Ayrıca, daha şimdiden atamalar başlamış durumda. Ayvaz Gökdemir'in kardeşi Kamil Gökdemir Fırancaza bölümünün başına getirildi, Kamil Gökdemir'in karısı ise gene aynı bölüme öğretmen olarak atandı. MC döneminde okulu terkedilen bütün gerici, faşist öğretmenler de yeniden dönemin hazırlığı içindedir.

Gazi Eğitim'in eski müdürü ise hükümetle uzlaşıp koltuğuna kurtarına derdine düştü. Tekleri doğrudan okulu tatil etti, Bakanlık ilgilendiren bir sorun olmasın diye karşı tatil kararını özel kurye ile Bakanlığa letme gayretkeşliğine girdi.

Bakanlık CHP hükümeti döneminde alınan öğrencilerin kaydını silmenin yollarını ararken, yandaş yollarla okula alınan 1500 kadar gerici ve faşistin kayıtları yeniliyor. AP hükümeti, MHP'nin desteğiyle, Ecevit hükümetinin yapmaya cesaret edemediği uygulamaları büyük bir hızla yapıyor...

Ege Üniversitesi tekellerin malı olamaz

Ege Üniversitesi Rektörü Prof. Hakkı Bilgehan, üniversite mensuplarına bir mektup göndererek "İzmir'li sanayici ve iş adamlarında da katılmasıyla Ege Üniversitesi Vakfı'nın kuruluş hazırlıklarına başlanıldığını" bildirdi. Ege Üniversitesi'nin tekelere teslim edilmediğini en başta olan bu yazının ekinde, vakfı üyesi olmak isteyenlerin için de "taahhütname örneği" bulunuyor. Üniversite yönetiminin üniversiteye tekelere peşkeş çekmeyi amaçlayan bu tutumu büyük tepkiyle karşılandı. Türkiye İşçi Partisi İzmir İl Sekreteri Turgut Güngör yaptığı açıklamada Üniversite'nin tüm varlığı ile özel sektöre devri işleminin son aşamaya vardığını belirtti ve TIP'ın üniversitenin holdingle devrini ölemek için mücadele edeceğini açıkladı. Ege Üniversitesi'ndeki Genç Öncüler ise bir bildiri yayınlamak tekelilerin üniversiteye el atmalarının demokratik, özerk üniversite kavramını sürdürdüğü yönünde bir girişim olduğunu belirtti. Genç Öncülerin bildirisinde, bu girişimin amacının "işçilerin kendi amaçları doğrultusunda işlev gören üniversite yaratma" özellikleri olduğu vurgulandı.

Zeytinburnu'nda faşist terör

İstanbul Zeytinburnu, faşist terörün en yoğun olduğu bölgelerden biri olarak uzun süredir öne çıktı. İçinen birçok semtinde devriyeler halinde dolaşan faşistler hericilere kan kustururken, yeni "kurtarılmış bölgeler" ilan ediyorlar. Özellikle son günlerde İstanbul'daki faşist terörün üst lerinden biri haline getirildi. Birçok katil, terörün yansıması gizlenme olarak da bulabılıyor.

Bir aylık kısa bir sürede 30 kişinin öldürüldüğü Zeytinburnu'nda sokakta dolaşmak bile "başan" haline geldi. Bir çok insan sokakta kurşunlandı veya kaçırdı. Bunlardan biri de TIP Bakırköy İlçesi aday üyesi İsmail Civelek oldu. İsmail Civelek birçokları gibi sokakta yürürken kaçırılıp, günlerce lşkenceden sonra öldürüldü. Ancak katillerin adı ve adresleri tümüyle bilinmesie rağmen "kurtarılmış bölgelerinde" rahatça dolaşabiliyorlar.

Okularımıza

Dergimiz bu sayısından itibaren 10 lira fiyatla satılmaya başlıyor.

Son bir yıl içinde meydana gelen maliyet artışlarının yansıması, kaçit temininde ortaya çıkan yada çıkartılan güçlükler fiyat artırımını zorunlu hale getirdi. Görünen odur ki bugünkü fiyat artırımına neden olan şartlar önümüzdeki dönemde daha da ağırlaşarak varlığını sürdürecektir. Buna rağmen fiyat artırımını en asgari düzeyde tutulmuştur. Bunda da bir tek şeye güvenilmştir: Okularımızın güçlü desteğine...

Bu güne kadar olduğu gibi bundan böyle de okularımızın abone olmak ve bulmak, derginin dağıtımını yaygınlaştırmak için azami çabayı sarfedeceğine inanıyoruz. YÜRÜYÜŞ, böyle bir destekle baskı ve engelleri, mali zorlukları mutlakla aşabilecektir.

Bu inanca tüm okularımızın ve dostlarımızın yeni yılını kutlar, başımızsık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde yeni ortak başarılar d'leriz.

YÜRÜYÜŞ

YÜRÜYÜŞ

Şahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına NİHAZ SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC ● Yazı İşleri Müdürü: Neset KOCABİTKÖĞÜLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Köprük Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA. Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyeritli Cad. 2/1 Çarşıbaşı - İSTANBUL. Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilciliği: Info-Türk Alanı 13/2 Square Wisser - 1040 Bruxelles BELÇİKA. Tel: 230 34 72 ● İlan Kosulları: Arka kapak renkli 22.500 TL., Arka kapak siyah beyaz 18.000 TL., İc sayfa lar ştatun sarımsı 200 TL., ● Baskı: Daily News

● Abone Kosulları: Yıllık 400.-TL., altı aylık 200.-TL.; Avrupa: Yıllık 60 DM., altı aylık 30 DM.; Amerika: Yıllık 80 DM., altı aylık 40 DM.; Avustralya-Japonya: Yıllık 100 DM., altı aylık 50 DM.

● Ödeme adresi: TÜRKİYE: YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 ● AVRUPA: Info-Türk banka hesabı: BBL 310 0148714-02 Bruxelles - BELÇİKA

FAŞİZME KARŞI ZAFERE DOĞRU!

GÜNDÜZ MUTLUAY

Geçtiğimiz haftanın salı günü, Kahramanmaraş'ta düzenlenen faşist kit- le katliamının birinci yıldönümü idi. Bu yıldönümü, 14 Ekim seçimlerinde gerici-faşist güçlerin kazandığı sınırlı başarıyı kalıcı sonuçlara dönüştürme he- sapları yaptığı ve faşizm stratejisini bütün gücüyle uygulamasına soktuğu günler- de yaşandı. Bu açıdan daha da büyük önem kazandı. Demokratik güçler, bu yıldönümünü gerici-faşist güçlerin saldırısını püskürtmüş, o günden bugüne yeni kazanımlar elde etmiş olarak değil; tersine faşizmin bütün demokratik hak ve özgürlüklere karşı topyekün saldırısını göğüsleme durumunda karşı- lar.

Emperyalizmin ve tekellerin tüm desteğini etrafında toparlanmış AP İktidarı, işçi sınıfına, onun politik ve sendikalar örgütlerine, bütün emekçilere ve onların her düzeydeki örgütlerine; toplumdaki tüm demokratik mevizlere kar- şı giriştiği saldırıda önemli adımlar attı. 14 Ekim seçimlerinde kazandığı sınırlı politik başarıyı, demokrasiyi yıkıp yokederek kalıcı kılma yolunda yeni adımlar atmaya hazırlanıyor. Hatay'da, Amasya'da, Kayseri'de ve bütün yurt- tayeni kanlı saldırılar hazırlanıyor. Meslek örgütleri, gençlik örgütleri, kitleleri harekete geçirmenin başlıca araçları olan tüm demokratik kitle örgütleri ard- ardarda kapatıldı. Yöneticileri, üyeleri ardarda tutuklanıyor. Tutuklamaları hızlandırılarak sürdürülmek istendiği de gün gibi ortada.

Emperyalizm ve tekeli sermaye her istediğini yapabilecek güçte mi? Ülkenin kaderini bildiğini tayin edebilir mi? Kesinlikle HAYIR! Türkiye, sınıf mücadelesinin keskinleştiği bu tarihsel süreçte sonuna nereye varacak? Bu sorunun cevabı işçi sınıfının öncülüğünde emperyalizmin ve tekellerin sal- dirısına uğrayan tüm toplumsal sınıf ve tabakaların ortak mücadelesinde yatı- r. Bu mücadelenin örgütlenmesi ve yürütülmesiyle, başarıya ulaşmanın soru- nululuğu da elbetteki en başta bilimsel sosyalistlere, işçi sınıfının politik örgütüne düşüyor. Bu sorumluluk oradan derece derece diğer ilerici, demo- kratik güçlere, onların örgütlerine yayılıyor.

Bilimsel sosyalist hareketin sorumluluğu kendi güçlerini derleyip topar- lamakla ve kararlılıkla mücadeleye sokmakla sınırlı değil. Görev burada bağlı- yor ama asla burula bitmiyor. Toplumun tüm demokratik güçlerini örgütle- mek, en geniş kitleleri mücadeleye sokmak gerekiyor.

Faşizme karşı mücadelenin büyük ustası Dimitrov şöyle diyor: "... fa- şizm, kendiliğinden yok olmayacaktır, savaş kundakçılığından vazgeçmeyecektir. Gerici burjuvazi, politik doğrultusunu gönlü rızası ile değiştirmeyecek- tir. Faşist saldırıların ve savaşın önlenmesi, gerçekleştirilemez, yalnız işçi sınıfının ve milyonlarca emekçinin azimli mücadelesi sayesinde olanaktı- r." (Sosyalizm Ülkesi ve Dünya Proletaryasının Mücadelesi)

Dimitrov soruyor ve cevaplıyor: "... Faşizmin zaferi engellenebilir mi? *Nein!* Ve işte milyonlarca emekçiye cevap veriyoruz: Evet, arkadaşlar, faşiz- me giden yol kapatılabilir, mümkündür bu. Bize bağlıdır bu, emekçilere, köylülere ve çalışan bütün insanlara." (Faşist Saldırı ve Emekçi Sınıfının Fa- şizme Karşı Savaşı Açısından Üçüncü Enternasyonal'in Ödevleri)

Gerisini özetleyelim. Faşizmin zaferinin önlenmesi için zorunlu koşu- ları dört ana başlık altında topluyor Dimitrov. Birincisi ve en önemlisi, diyor, emekçi sınıfın güçlerini tek bir militan ordu durumuna getirip kapitalizmin ve faşizmin saldırılarına karşı savaşmakla. Proletarya kendi birliğini kurarak faşizmin köylüler, küçük burjuvazi, gençlik ve aydın kitle üzerindeki etkisini felce uğrattak ve bir kesimini etkisiz bırakıp öteki kesimi kendi safına kazanacaktır. Dimitrov'un ikinci koşulu, faşizme karşı mücadeleyi yalnızca yönetecek güçlü bir devrimci partidir. Üçüncü koşul; diğer toplumsal sınıf ve tabakalara karşı uygulanacak politikaya kitleleri daha yüksek bir devrimci bilinç ve etkinliğe ulaştırma. Dördüncü koşul devrimci proletaryanın fa- şizme karşı güçlerini bir araya getirme fırsatı verilmeden kesin darbeler indiri- lmesi, durumuna pekiştirilmesine izin verilmemesidir.

Türkiye işçi sınıfının politik örgütü önündeki görevi böyle bir ele alış- la belirlendi. TİP Genel Başkanı İbrahim Boran bu görevi şöyle özetledi: "Biz birlik konusunun iki düzeyde ortaya çıktığını söylüyoruz. Birinci işçi sınıfının politik hareketinin birliği, tekleşmesi sorunudur. (...) Diğer, emperyalizme ve faşizme karşı demokratik birlik." (B. Boran 21. Ekim 1979 günlü konuşma, Çark Başak, 169)

Şimdi, hızla bu görevlerin yerine getirilmesi için çalışılıyor. Olumsuz- lukların üzerine basarak değil onarı aşarak işçi sınıfının ve demokratik güçlerin birliğini sağlanacağı bilinçle çalışılıyor.

Kahramanmaraş katliamının birinci yıldönümü böyle bir süreçte yaşandı. Doğrular ve yanlışlar; faşist saldırımın karşısına kitleleri, kitlelerin mücade- lesini koyma ile kitlelerden kopuk maceracı girişimleri birlikte ortaya çıktı. Bilimsel sosyalistler doğru eylemi güçlendirmek, gözünim provokatif eylemi- ni önlemek için aktif bir mücadeleyi sürdürdüler. Birbirine ilgisiz olmayan,

birinin diğerini reddettiği iki ayrı mücadele anlayışı ve bu anlayışların ürünü olan iki ayrı eylem yürütüldü. Faşizmin güçleri, tekeli sermayenin bütün söz- cüleri bu iki ayrı eylemi birbirine karıştırmaya, bir gözümlerine çalıştılar. Geç- tiğimiz haftanın salı günü fabrikalarda işçiler, diğer işyerlerinde diğer emek- çiler seslerini yükselttiler. İşçi sınıfının politik hareketinin yolundaki gençler direnişe güç kattılar. Kahramanmaraş katliamının birinci yıldönümünde de- mokrasi güçlerinin eylemi düzenli, disiplinli olarak doğrulara ortaya koydu. Gözünim gücü yettiğince bu mücadeleyi rayından çıkarmaya, hayalinde yaşat- tığı "öncülüğü" üstlenerek kitleleri maceraya sürüklemeye çalıştı. Daha çok etkili olduğu orta öğrenim gençliğini yer yer bölük pörçük eylemlere sürük- ledi. Kitle eylemi ile provokasyon arasındaki ayrımı bizzat kendi gözümlerinde.

Tekeli sermayenin iktidarı bütün gücüyle bu körlüğü yarattığı bulanık- lığın üzerine yürüdü. Saldırı. Sonuç... ölü, yüzlerce yaralı ve binlerce insanın gözümlerine alınması oldu. TOB- DER şube yöneticilerinin tutuklanması, örgüt- lerin kapatılmasıyla geliştirildi faşist saldırı. Faşizmin güçleri, gözünim yarat- tığı provokasyon ortamını daha da bulaştırarak zararlanmaya çalıştılar.

Kahramanmaraş olaylarının yıldönümünde doğrular ve yanlışların bir- likte yaşandığını tesbit ettik. Ama elbette, durumu tesbit etmek kendi başına yeterli değil. Neden yanlışların ortaya çıkması önlenemedi sorusuna cevapla- mak gerekir. Bu sorunun cevabı iki noktada toplanıyor. Birisi ve önemlisi, de- mokratik toplumsal muhalefetin safılandığı dağılıklık ve yer yer yılmırlığa yaran kararsızlık. İkincisi, bu dağılıklığa ve kararsızlığa da son verecek işçi sınıfı hareketinin zaafı.

Bugün, ülkemizde işçi sınıfının çoğunluğunu, emekçi kitlelerin büyük bölümünü harekete geçirecek tek ve güçlü bir otorite yok. Sınıf hareketinin yetiştirdiği bilimsel sosyalist kadrolar, tek bir örgüt çatısı altında toparlanabi- lmiş değil. Bu zaaf, gözünim Kahramanmaraş katliamının yıldönümünde yapmaya çalıştığı provokatif eylemin karşısına tüm kitleleri kucaklayarak bir eylemin ve örgütlenmesinin konulmasını önleme başlıca faktör oldu. Gö- zünim "hareket bereketli" anlayışıyla kitle hareketlerine zarar vermesi bü- tünüyle engellenemedi. Kitlelele mücadeleyle bireysel tek taraftaki keskin ayrılık açıkça gösterilemedi. Bu bulanıklıktan yararlanan faşizm bulanıklığı artırmak için saldırdı.

Yaratılan bulanıklığa, toz dumana rağmen gökme isteyenler için önem- li doğruların bir kez daha görülmelerini yeni bir olanağı doğdu.

Faşizme karşı en geniş kitlelerin örgütlenmesi ve mücadeleye sokulması için güçlerin birleştirilmesinin önemli yeniden ve çarpıcı bir biçimde doğru- landı. Faşizme karşı mücadeleden kimsenin işçi sınıfının bütününe ve emekçi kitleleri mücadeleye sokmak yeterli, kendi dar politik çıkarlarını öne çıkararak bir yere varamayacağı görüldü. Elbette şimdilik gökme isteyenler gördü. Hâlâ gözlerini kapamakta ısrar edenlere de mutlaka gösterilmesi gerektiği ortaya çıktı.

Hangi düzeyde olursa olsun bütün örgütler, günün koşullarında aldıkları bütün kararları, kendi örgütsel güçleriyle sınırlı tutamazlar. İşçi sınıfının bü- tününe ve emekçi kitleleri dikkate almak zorundadırlar. Sınıfın ve kitleler- den uzak "öncü savaş" teorileri geliştirenler de, kitlelerin gerisinde kalanlar da, faşizme karşı mücadeleyi kendi örgütüyle yürütmeye sınırlı görüyorlar. So- nunda ya maceracılığın ya da pasifizmin batığına düşüyorlar.

Şimdi bütün demokratik güçlere düşen görev bellidir: Faşist saldırılara karşı yaşamın bütün alanlarında, her noktada sonuna kadar direnecektir. Eldeki bütün demokratik mevziler korunacak, kitleler daha iler mevziler elde etmek için seferber edilecekler. Unutulmasını, demokratik hak ve özgürlükler için yürütülen mücadelede, mümkün olan en ileri ve uç mevziin bir adım geri- sine düşülmediği, yenilginin arda alınmadığı.

Faşizme karşı mücadelenin bu çizgide ve amansızca sürdürülmesi gereği açıkça ortada. Ama Dimitrov ustasının zafer için belirlendiği koşulların yerine getirilmesi yofunda hızla atılması gereken adımlar; bilimsel sosyalistlerin, işçi sınıfının ve demokratik güçlerin örgütlerini önünde duruyor. Türkiye emekçi- lerinin geleceği asıl olarak ve birinci derecede bu görevlerin yerine getirilme- sine; tüm emekçilerin faşizmin karşısına tek bir militan güç olarak çıkarılma- sına; bu gücü yalnızca yönetecek bilimsel sosyalist partinin tek ve güçlü bir otorite haline getirilmesine; tekeli sermayenin müttediflerinin en dar, işçi sınıfı müttediflerinin en geniş olmasını sağlayacak bir politikanın ısrarla sürdürülmesine ve faşizmin bütün mevzileri ele geçirmesine fırsat vermeden boğulmasına bağlıdır.

Yitirilecek tek bir gün yoktur, atılması gereken bütün adımları tam zamanında ve gereken güçte almak durumundayız.

Bilinçle, sorumlulukla ve sarfımız zarfı inançla zafere doğru.

Kitle örgütlerine saldırıya son!

Kahramanmaraş katliamını protesto etmek amacıyla düzenlenen kitlesel çıkışlara ve eylemlere karşı, bu eylemleri amacından saparmaya yönelik serüveni ve provokatif girişimler bahane edilerek yoğunlaşmaların "resmi" terörle birlikte, kitle örgütlerine yönelik olarak başlatılan saldırılar da doruk noktasına yükseldi. 24 Aralık'ta protesto çıkışları ve eylemlerinden hemen sonra, demokratik öğretmenin hareketinin kitlesel örgütü TÖB-DER'in Genel Merkez'i ve tüm şubeleri kapatıldı. TÖB-DER'in merkez ve yerel yöneticileri üzerinde uygulanan baskıların kapsamı böylece daha da genişletildi ve ilericiler öğretmenin hareketinin ileri unsurlarına karşı genel bir kıyım başlatıldı.

TÖB-DER'in kapatılmasıyla sonuçlanan gelişmelerden önce de, bilindiği gibi, önce ilericiler gençliğin örgütleri, kadın kuruluşların birbiri ardına yasaklan-

mış; önceki hafta içinde ilericiler sendikası hareketinin güçlü örgütlerinden Maden-İş'e karşı bir baskı kampanyası başlatılmış ve sendika merkez genel kurulunun divan üyeleri gözaltına alınmıştı. Aynı günlerde TÖB-DER'in ve TÜMDER'in Ankara Şubeleri de birlikte ve hiçbir yasal gerekçe gösterilmeden mühürlenmişti.

TÖB-DER'in kapatılması kararından hemen sonra, işçi sınıfının, emekçi katmanların kitlesel örgütlerine yönelik saldırılar yeni biçimler alarak devam etti. Maden-İş Sendikası Genel Kurul divan üyelerinden sonra bu kez Maden-İş merkez yöneticileri de gözaltına alındılar. Öte yandan demokratik kitle örgütlerinin ve sendikaların, sıkıyönetim bölgeleri içindeki ve dışındaki şubelerine ve yöneticilerine karşı da yasal ve yasa dışı baskıların birbirini izlediği görüldü.

Bütün bu girişimler, egemen güçler tarafından önce sürülen gerekçeler ne olursa olsun, tüm kitle örgütlerinin gerçekleştirdiği gerici-faşist güçler tarafından planlanan genel bir saldırıya karşı karşıya olduğunu göstermektedir. Gerici-faşist güçlerin amacı, güçlü, etkin demokratik kitle örgütlerinin varlığına olanak tanınamak, bu örgütlerin tümünü ya ortadan kaldırmak ya da etkisiz hale getirmektir. Görev, bu saldırının durdurulması ve geriletilmesi için güçleri hareket geçirmek, kitle örgütlerini güçlendirmek için tüm anti-faşist güçlerin birliğini ivedilikle sağlamaktır. Anti-faşist güçlerin ilk hedefi, demokratik kitle örgütleri üzerindeki yasakların kaldırılması, ilericiler sendikaların, demokratik öğretmenin hareketinin önderlerinin, tüm anti-faşist tutukuların serbest bırakılması sağlamaktır.

Kitle eylemlerine saldırı

Egemen güçler, MHP destekli AP hükümeti ve "resmi" terör aygıtları, 24 Aralık'ta Kahramanmaraş katliamını protesto amacıyla düzenlenen kitlesel çıkışlara ve eylemlere karşı, dar bir serüveni grubun bu eylemleri provokatif amaçlarla saptırma girişimlerini de bahane ederek, geniş kitlelere karşı "resmi" terör doruk noktasına çıkardılar. İşçi sınıfının, mütefikleri çalışan yığınların, memurların, teknik elemanların, eğitimcilerinin, sağlık kuruluşları çalışanlarının, yoğunlaşan faşist baskılara ve Kahramanmaraş büyük kitle kırımının gözle açık planlarına karşı eylem birliği çağrılarında uygun olarak dile getirildikleri protestolar, egemen güçlerin tüm kitle eylemlerine karşı genel bir saldırı ve "resmi" terör baskılarının, ezilme istendi. 24 Aralık'ta ve onu izleyen günlerde binlerce emekçi, öğretmen, öğrenci, genç ve aydın gözaltına alındı, dayak ve işkenceye uğratıldı. Demokratik öğretmenin hareketinin kitlesel örgütü TÖB-DER ve bütün şubeleri kapatıldı, diğer kitle örgütleri üzerindeki baskılar yoğunlaştı.

Faşist terörün ve tehlikenin yükselmesine, emperyalizme bağlılık politikasının sürdürülmesine, tekelilerin yıkım politikasının hızlandırılmasına karşı emekçi yığınların kitlesel çıkışlarına olan gereksinim, MHP destekli AP hükümetinin kuruluşundan sonra daha da büyük zorunlulukla kendisini ortaya koymuştu. Yaklaşan tehlikelere karşı, geniş emekçi kitlelerin ve anti-faşist güçlerin birliğini sağlamak, emekçilerin kendi deneyimleriyle kalıcı, devrimci özlemlerinin zorunluluğunu kavramaya yönelik, daha da geniş kitleleri eylemsizliğinden ve durgunluğundan çıkarmak eylem birliğine çekerek kitlesel çıkışların örgütlenmesi, günün başlıca sorunu olarak ortaya çıkmıştı.

Bir yandan eylemsizlik telkinlerine diğer yandan serüveni, dar grupçu dayatmalara karşı, kitlelerin

isteminin üstün gelmesi, bilimsel sosyalistlerin de ısrarlı çabalarıyla, hem yığınların faşist terörüne karşı güçlü tepkisini dile getirecek, hem de serüveni-provokatif çıkışları etkisizleştirecek eylem biçimlerinde

ni disiplinli hareket geçmenin olanaklarını yaratmış bulunuyordu. Demokratik kitle örgütlerinin, Kahramanmaraş kırımını protesto etmek ve faşist terörün durdurulmasını sağlamak için yığınları ve tüm çalışanları eylem birliğine çağırması, bu gelişmenin ürünüydü.

Kitle örgütlerinin bu ortaklaşma çağrısına karşı üzerinde bırakmaya, ortaklaşa disiplinlerini yerli grupçu politikalar ve insyafileri egemen kılmaya yönelik çabaları rağmen, 24 Aralık'ta çeşitli işkollandıkları ve meslek dallarındaki emekçiler, eylem birliği çağrısına uyarak işyerlerinde, okullarda, mahallelerde Kahramanmaraş katliamını protesto ettiler ve katledilen anti-faşistlerin anısına saygılarını dile getirdiler.

Ne var ki bu geniş kitlesel tepkinin yanında, anti-faşist güçlerin eylem birliğinin zayıfladığından yararlanılan serüveni grupları, bu kitlesel tepkiyi grupçu amaçları doğrultusunda saptırma amacıyla, özellikle orta öğrenim kurumlarını esas alan bireysel teröre varan eylemlerle, egemen güçlerin saldırı provası için hedef ve mazeret oluşturdu. Bu grupların, gerçekle çok dar bir çerçeveyi aşmayan eylemleri, geniş kitlesel çıkışları ortbas etmek için egemen güçlerce öncelikli aharıldı. Bu gruplar, serüveni çabalarına zemin bulabilecek için, özellikle TÖB-DER'in gerici-faşist saldırılarıyla aldığı yararından, örgütün demokratik mezhepsizliğiyle işleyişinin ortadan kaldırılmasından, ve anti-faşist güçlerin birliği yerine serüveni kitle uzlaşmaya bel bağlayan kimi çevrelerin de desteğinden yararlandılar.

TTP Başkanlık Kurulu üyesi Gündüz Muhtay'ın gelişmeler üzerinde verdiği deçette belirtti-

ği gibi bu olaylar, "İktidarın halka karşı terörünü gösterdiği gibi; kitlelerden kopuk, maceracı girişimlerin demokratik güçlerin mücadelesine zarar verdiğini ve gerici-faşist güçlerin işini kolaylaştırdığını da ortaya koymuştur."

"Maceracı-şoşist grupçuların güşüğü eylemler, gerici iktidarın işini kolaylaştırmış, demokratik güçler ve halk kitleleri üzerinde terör estirmenin bahanesi verilmiştir."

"Demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlamak, elden gelirse yok etmek isteyen iktidar, bir grup maceracının başlattığı eylemin olduğundan daha fazla büyütülmesine gayret etmiştir. Sosyalistlerin, ilericiler ve demokrat güçlerin desteklemediği ve karşı çıktığı bölük pörçük eylemler büyütüldükleri bir bardak suda fırtına koparılacak istenmektedir. İktidarın hesabı budur. Ve bu hesabın sonunda binlerce yurttaşın tutuklanmasına, alıkışının ölümine yol açılmıştır."

"Bilimsel sosyalistler, demokratlar ve tüm ilericiler güçleri hem gerici-faşist güçlerin saldırılarını pürkürcek, hem de maceracı-şoşist grupların iktidardan işini kolaylaştıran eylemlerine izin veremeyeceklerdir."

"Görev açık olarak bellidir: Sosyalist, demokrat ve ilericiler tüm örgütler kararlılık ve sorumlulukla, faşizmin gücünün karşısına kitlelerin gücünü koymalıdır. Faşizme geçit veremeyecek olan işçi sınıfı ve tüm demokratik güçlerin örgütlü birleşik mücadelesidir."

Ne var ki gerici-faşist "resmi" terör aygıtları eylem kitle eylemlerine, kitle örgütlerine ve tüm anti-faşistlere başlattığı saldırı, dar serüveni grupların kitle eylemlerini provokatif amaçlarla saptırmasıyla açıklanabilecek olanın çok ötesindedir. Gerici-faşist güçlerin amacı, kitleleri pasifliğe ve durgunluğa itmek, onları yıldırmak, yeni baskı yasalarını ve devlet terörünün yoğunlaştırılması için adamaktır. Tüm demokratik güçler, yükselen bu tehlikeye görebilmek, mücadelesini bu tehlikeye karşı yönetmek, serüveniçliğin yıkımlarını da etkisizleştirecek olan kalıcı eylem birliği yolunda adımlar atmaya zorundadır.

gündemin başında

Terörle atbaşı

Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilen faşist kırımın birinci yıldönümünde demokratik öğretmenin hareketinin örgütü TÖB-DER kapatıldı, binlerce yurtsever gözaltına alındı. Kahramanmaraş'taki faşist kırımın ilâhî olarak ilan edilmiş olan sıkıyönetim, soykırımın birinci yıldönümünde demokratik hak ve özgürlüklerin korunması ve geliştirilmesi için yıllardır mücaadele eden TÖB-DER'i kapattı.

Bir paradoks söz konusu değil elbette. Yıllardır demokratik mezvelerin tahrip edilmesi, olanaklı ise ortadan kaldırılması, faşist terörün yoğunlaştırılması ile atbaşı gitti. Açıkça ki, faşizmin terimlenmesi yolunda terörün yoğunlaştırılması başlıbaşına bir amaç değil, demokratik mezvelerin birer birer ortadan kaldırılmasının amacıdır. İstenebilir, faşist terör sebeplerinin cinayetleri ile toplumun duyurulduğu arasında yaratılmış olan terör ortamı, demokratik mezvelerin yok edilmesi için de geçerli kılınmıştır.

Bugüne kadar örneğin TÖB-DER'in kapatılması için, tekeli, büyük sermaye tarafından çokça harcandı, zaman zaman da somut girişimlerde bulunuldu. Ne 12 Mart'ta TOS'un tabelası indirilince, ne Tandoğan mitinginden sonra diğer demokratik kitle örgütleriyle birlikte TÖB-DER kapatıldı, demokratik öğretmenin hareketi ile terör eylemleri arasında da göstermek de olsa bir bağlantı bulunabilirdi, ne de şimdi böyle bir bağlantı gösterilebilir. TÖB-DER'in bugün kapatılması, egemen olmasın doğrudan doğruya bugünlerde demokratik mezvelere yönelik saldırılara koşut ve faşizmin terimlenmesinde ulaşılan düzeyde bağdır. Dolayısıyla denilebilir ki, Kahramanmaraş'ta ashneye konulan faşist terör de bugün meyvallanmaya verneye, amacına ulaşmaya başlamıştır.

Tersine çevrilmesi olanaksız olan bir durum, bir yazgı da söz konusu değildir kuşkusuz. Gerici-faşist güçler tarafından TÖB-DER dün kapatılmak istenmiş başanlı olamamış ve bugün yeniden kapatılırsa bunda demokratik güçlerin önemli yanlılarının da payı büyüktür.

Demokratik örgütlerin kapatılması sınıyalni hükümette iken CHP vermiştir. Ve bizzat CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit son CHP Kurultayı'ndaki konuşmasıyla TÖB-DER'in kapatılması için yeşil ışığı yakmayı istemiştir. TÖB-DER kapatıldıktan sonra da bu tutumu sürdürmüştür.

Dahası defalarca yazılmış olduğu gibi demokratik kitle örgütlerinin kendilerini arınması gereken zafırdır. Yaratanlar zafırdır kapıyı gerici ve faşist güçlerin omuzlamalarına olanak verecek bir biçimde açık tutmuştur.

Kahramanmaraş kırımını protesto için yapılan son eylem de göstennştir ki, serüveni, dar grup hesapları, eylemlerin birbirini daha ileri düzeyde tamamlanmalarını, kitlelerin eylem ve direnme yeteneğinin geliştirilmesini engeller niteliktedir. Kırgıntılar hâlinde kendileri için gerekli zemini, zayıf halkaları bulubuluyorlarsa bunun nedeni serüveniçlikte, dar grup hesaplarında ve buna bağlı olarak verilen terör siyasal kararlarında aramak gerekir.

Bugünün koşullarında eylem hattının saptanması kadar, bu hattın ileri bir düzeyde yaşama geçirilmesi de merkezi bir birlikle ve örgütlülüğle gerektirmektedir. Dar grupçuluk, dayatmacılıktan kaç

mez hattın yeterli görülmese bile gözlemlenebilir ve yaşama geçirilmesi görevini önümüze koymaktadır.

Demokratik kitle örgütleri ekonomik demokratik haklar için savaşmak kitlelerini anti-faşist mücadelesine eylemle sürüklemek için vardır. Varoluş nedenleri budur. Dolayısıyla pasif bir çizimde beklemek eylemsizliğe, ertelemeliğe, mükemmelciğe savrulmaya, kağıt üzerinde bir örgütlenmeye dönüşmezler.

Ne var ki demokratik kitle örgütleri demokratik merkezli süz, sıkıştırılabilir, örgüt tabanını kapsaymayan eylemler çizgilerine de eylemleri başlı başına bir amaç haline getirmeye de savrulamazlar.

Eylemlerin birbirini daha ileri çizimde izlemelerinin başarılması ile başmak ileri etkin çaba harcanması, ayrı ayrı konuların ve birbirine karıştırmak gerekir. Vazgeçilmez olan başarmaya çalışmak, bu yönde etkin çaba harcamaktır.

• neşet kocabıyıkolu

birlik ve mücaadele

Töb Der ve demokratik öğretiler hareketi

24 Aralık 1979 günü, Kahramanmaraş katliamının yıl dönümünde Türkiye düzeyinde tüm işyerlerinde saygı duruşları yapıldı. Aynı mesleki demokratik kitlenin örgütünü ortaklaşa hazırladığı basın bülteni işyerlerinde okundu. 19 Aralık 1978 günü Kahramanmaraş'ta faşist canlilerce katledilen çoğu kadın ve çocuk yitmiş akyurttaşımız anıldı. Gebe kadınların karından çıkarılan bebeleriyse birlikte öldürülmesi nefretle kınandı. Böylece insanlık düşmanı faşist zorbalığın gerçek yüzü bir kez daha sergüldü.

Kahramanmaraş olaylarını anma gününde işçilerin, öğretmenlerin, teknik elemanların, memurların, sağlık emekçilerinin merkezi eylem hattı, yukarıda yapılanlar çerçevesinde belirlenmiştir. Bu karar başarı ile uygulanmıştır.

Ne var ki; bazı serüvenci maocu-ğöşist akımlar ortak disiplinin kurallarına uymadılar. Türkiye öğretmenlerinin biricik mesleki örgütü TOB-DE'ri, bu kesimler sakat dünya görüşlerine uyan eylem anlayışlarının aracı yapmaya çalıştılar. Egemen güçlerin istekleri doğrultusunda eylemleri silindirdiler. Anti-komünizm kuskumdan öte hiç bir işe yaramayan "boşbaş başana" yeterince malzeme verildi.

Gerçekte egemen güçler 24 Aralık eylemindeki serüvenci çıkışlardan daha geniş çapta yarar umuyorlardı. Bilimsel sosyalistlerin ve tutarlı demokratların çabaları ile, burjuvazinin yararlanmayacağı düşündüğü provokatif eylemler önemli ölçüde engellenmiştir. Öğrenci direnişleri biçiminde somutlaşan direnişler, Ankara özetinde birkaç bölgenin dışına çıkmamıştır.

Buna rağmen, güvenilir kuvvetleri bilince insanı işlerinin başından götürdü. Eylemin boyutlarını "geniş" göstermeye özel çaba harcadı.

Boşbaş başanın tümüne yakını "iş savas" başlıklarını atarak, faşist hareketin tebliğlerini doğrulamaya çalıştı. Böylece antifaşist cinayet odaklarının Kahramanmaraş kitle katliamı unutturulmuş istendi. Faşist çetelerin bugüne dek işlediği insanlık dışı cinayetlere "meşruluk" kazandırılmak istendi.

Sermayenin has temsilleri, bu olaylardan korkarak, demokratik ortamı iyice daraltacak antidemokratik yasalara ne denli gereksinim olduğu tekrar gündeme getirildi. Bu yasalara karşı çıkılarak, en ağır dille suçlama yoluyla seçtiler. DGM'ler ve olağanüstü hal yasaları üzerine ağızları sulanarak demerçer vermeye başladılar. CHP biraz daha sağa kaydı. CHP-MHP-AP-TİKP-MSP işbirlikleri iler düzeyinde daha da yakınlaştırdı. Faşist hareket "meşrulaşma" anlamında bir adım daha attı.

Demokrasi mücadelesinde önemli bir yöde taşı TOB-DE'ri "faşistlerin men" çildi. Kibine yakın öğretmen açığı alındı. Açığa terk edildi. Bilinçli biricik, insanlık dışı koşullarda gözaltında tutuluyor.

Egemen güçlerin emekçi sınıf ve tabakalara yönelik saldırılarını abette eylemlerle püskürtülecektir. Ve 24 Aralık'taki merkezi eylem hattı gerici-faşist saldırıları püskürtmeyi amaçlıyordu. Ne var ki bu püskürtme kitlelerinin kopuk maceracı çıkışları değil, programı, anlarını, koşulları göre belirlenmiş kitlese eylemlerle gerçekleşecektir.

Demokrasi için Birlik grubu, 24 Aralık'taki merkezi eylem hattının hayata geçmesini olanca gücü ile omuz vermiştir.

Örgütlü demokratik öğretiler hareketini bu platformun dışına çekerek öğretmenleri "boykot" a itmeye çalışan karar, örgütlü öğretmen hareketinin ka-

rarı değildir. Bu karar, serüvenci bir grubun ve karşı devrimci maocların politik kararlarıdır. 24 Aralık eylemlerine gelinceye kadar demokratik öğretmen hareketi üç beş kez "eylem için eylem" mantığı ile karşı karşıya bırakılmıştır. Son birkaç aylık gelişmeleri sıraladığımızda bu tebliğimizin doğruluğu daha iyi anlaşılacaktır.

Bilindiği gibi, TOB-DE'ri 4. Olağan Kongresinden önemli sorunlarla çıktı. Bu bulanıklıkta serüvenci bir grup yönetime ağırlıklı olarak yandı. Bu serüvenci anlayışın "ya uç eylem, ya eylemsizlik" mantığı TOB-DE'ri'nin işlevine de yandı. Geniş öğretmen tabanının ekonomik ve toplumsal sorunları hiç saydı. Demokratik haklar konusunda bir şey yapılmadı. Çünkü, yönetimin çoğunluğu için böylesine sorunlar sorun değildir. Gün başka gündür. Bu sakat anlayış, TOB-DE'ri kitlelerinden soyutladı. Karşı devrimci güçlerin, bu anlamda yaptıkları propagandalar örgütlü demokratik öğretmen hareketinin kilitlendiği eylemsizlik çemberini kırmak amacı ile 15 Eylül 1979 günü TOB-DE'ri Şube başkanları toplandı. Oluğca olumlu öneriler geliştirildi. Bu öneriler "eylemsizliğe hayır. Bir dizi, aşamalı eylem programı hazırlanmalı, bu program baştan sona doğru, adım adım hayata geçirilmelidir." biçiminde somutlaştı.

Şube başkanlarının eğilimi gözardı edilerek, 29 Eylül'de Bursa'da miting yapıldı, 3 Ekim'de ise bir günlük "boykot" girişimi yapıldı. Sonuçları belli. Ama, yönetimdeki serüvenci anlayış bu eylemleri "şanlı direniş" diye nitelendi. Bu serüvenci grubun şifesi bir adım daha atıldı. 29-30 Kasım tarihlerinde öğretmenlerin boykotta girmesini önerdiler. Öneri reddedildi. Merkezde bulunan u grup, merkezi kararın hiçe sayarak bu karar uygulanmadı. Maceracıların bu kadandaki bu grubun tabanı da ilgi göstermedi. Ne var ki bu serüvenci grubun şifesi biricik yarımadı. "Şanlı direniş" dedi. Birlik Dayanışma grubu biricik yayınladı. Aynı eylemi provokasyon olarak nitelendi.

Bu serüvenci grup, bu eylemden sonra herkezi karşı devrimci ilan etti. Bu saldırıların perleyen bir başka gruba 12, 13, 14 Aralık tarihlerinde "boykot" önerisi getirdi. Serüvencilik bu öneriyi dürt elle sandı. Yönetim de yer alan bir grup ile maocuların dışında tüm grupları bu karara karşı çıktılar. Yazılı hale getirilen karar çıkışın gerekçesinde: "TOB-DE'ri kardaş DKÖ'leri ile birlikte davranmalı, şube başkanları toplantısında beliren eğilimlere göre eylem programı yapılmalı, eylemlerde işsiz kalacak işyerlerinin güvencesini sağlayacak eylem fonu hayata geçirilmeli, kitlese eylem-

lere psikolojik olarak hazırlanmalı" görüşleri yer alıyordu. — Bu belgede Birlik Dayanışma Grubunun imzası vardır. —

Bilinmeyen nedenlerden dolayı 12, 13, 14 Aralık eylemleri 20-21 Aralık tarihine ertelendi. Artık bu tarihin tartışılmayacak derecede kesin olduğu söylenebilir.

Tekrar yönetimden bir grubun da katılımı ile, öğretmen tabanının büyük çoğunluğunu kontrol eden gruplar, aralarından seçtiği sözcükleri ile "bu eyleme katılmayacaklarını, eylemin yaratacağı tahribatları aşıyacağı indirebilirler için, öğretmen kitlese katılımı engelleyeceklerini" bildirdiler. Karara "evet" diyen bir grup daha çekildi. Diğer emekçi kesimlerin temsilcileri de zaten öğretmen hareketinin yalnız başına koyacağı eylemi desteklemeyeceklerini önceden bildirmişlerdi. Böylece, bu karar sadece yönetimdeki iki grubun sahiplendiği bir karar çerçevesinde kaldı. Yönetim dışındaki ise sadece maocu gericiğin desteğini sağlayabilmiştir.

Kesinliğini tartışılmaya dahi açmadıkları 20-21 Aralık "boykot" eylemi daha sonra yine bu iki grubun isteğiyle 24 Aralık tarihine ertelendi.

İşte bu aşamada; Birlik Dayanışma grubu da, ortaklaşa iş yaptığı gruplardan habersiz haber dahi verme gereğini duymadan, bu davatmayı yapan grupların kararını desteklediğini bildirdiği görüldü.

Böylece; 24 Aralık'ta konulan "boykot" eylemine geniş öğretmen kitlese ilgi göstermedi. Eylem "Devrimci" Öğretmen ve maocu akımların genel bir politik gesteri oldu. Belliyleki yan olarak da zaman zaman işbirliğine kapılan "öğrenci gençlik" eylemleri çerçevesinde kaldı.

Demokrasi için Birlik grubu "boykot" anlamındaki eyleme katılmadı. Katılmama gerekçesi "eylem için eylem" çıkışına sınırlanmış sonuçta pasifizm; de eğitici sorunlar yaratacağı tebliğinden kaynaklanıyordu.

Faşist hareketin desteğine kurulan Demirel hükümeti kurulduğu günden bu güne dek anlayış kurullarıyla saldırdı. Örgütlenmenin önünde duran engelleri daha da yükseltmek istiyor. Zaten asırları olan demokratik hakları, ortadan kaldırılmaya çalışıyor. "Güçlü devlet" formülleri ile açık, gizli faşist odaklara göre kuruyor. Tescilli faşistleri devlet kadrolarına yerleştiriyor.

Tim bu olumsuzluklara karşın, ülkemizde faşizmi ezecek olan önemli bir potansiyel vardır. Ülkede çapındaki direnişler, boykotlar, grevler bu potansiyelin varlığını kanıtlıyor.

Demirel bu potansiyelin farkında. Bu

potansiyel ve bu potansiyelin somutlaştığı DKÖ'lerini kapatmanın ülkeyi yönetmenin olanaklı olduğunu biliyor. Böylece, DKÖ'lerin ortak iş yapmasını engellemek istiyor. Ayrıca, her demokratik kitle örgütünün geniş demokratik tabanı ile kadrolarını soyutlamak istiyor. Kadroları soyutlayacak her türlü tahrike baş vuruyor.

Kadroları "suçlu ve öcü" olarak göstermeye çalışıyor. Kitlelerden kopuk atılacak her adımdan yararlanmayı düşünüyor.

Egemen güçlerin bu planlarının gerçekleştirilmesini sağlayacak her adım, hangi amaçla atılmış olursa olsun, ne adama atılmış olursa olsun sonuç; burjuvazinin niyetleriyle objektif olarak çalışacaktır. Dolayısıyla yapılacak eylemler bu durumu gözönünde tutarak saptanmalıdır.

Yasaların koşullarda, demokratlara, sosyalistlere iki önemli görev düşmektedir. Birincisi, faşist katliamları durdurmak, giderek yok edecek kitlese eylemleri örgütlemektir. Faşist hareketin yarattığı yıkımlık psikolojisini silmeye çalışmak. Daha önemlisi, faşizme karşı ortaklaşa mücadele eden madde ve psikolojik koşulları yaratmak. DKÖ'lerin tabanı ve tepesi ile birlikte birbirine kaynaştırılmak.

İkincisi ise; maceracı çıkışların önünü tıkamak. Ben eylem koydum. Katılan katılır" mantığını mahkum etmek. Çünkü şu anlayış sonucu ortaya çıkan çiz eylemler, faşizme yeni saldırı olanakları hazırlar. Geniş demokrat kesimlerde yıkımlığı köşüker.

Bugüne dek, göşist akımların yanlış eylemlerine, dayatmalarına etkin biçimde karşı çıkılmadı. "Acaba bu eyleme karşı çıkmak, devrimci girişimleri desteklemek anlamına mı gelir" anlayışı aşılamadı. Bu durumu iyi saptayan maocu ve göşist akımlar, planları programları ne getirecek, ne göşirecek hesaplanmadan "iş" olsun diye eylemler koydular. Kitleleri bu eylemlere katılmaya zorladılar. Bu yanlışlık engellenemediği sürece, var olan potansiyelin çarçur edilceği açıktır. Bu durumun tarihi sorumluluğu vardır.

Bu güne dek göşizm; ya kendi yanlış eylem anlayışını dayatmıştır, ya da doğru eylem yapılan eylemlerde belirlenen sınırları dışına çıkarak, yine kendi mantığını hakim kılmaya çalışmıştır. — 20 Mart eylemlerinde olduğu gibi — Böylece ortak iş yapmayı olanaklı kılarak disiplinsizlikli örneklere göstermiştir.

Bilimsel sosyalistler bu yanlış anlayışın dayatmalarını kuşurmuş taklamlarlar, dayatmalarla yarışma çizgisine de sınırlamazlar. Kitlelerin; burjuvazinin yararlanacağı yanlış mücadelesini kanalizasyon edilmesine göz yumamazlar. Hele hele eylemlere aktif ve sorumluluğu üstlenerek katılmaktan kaçınıp, politik olarak desteklenmesinin asla geçerli göstermezler.

Yapılacak iş; bilimsel sosyalizmi kulağından çıkarıp biraraya getirmelidir. Hattırılacak ortak eylem programını mücadele çerçevesinde tutarlı demokratlar da çekilmelidir. Yanlış eylemler, ancak doğru eylemlerle ve doğru eylem perspektifleriyle mahkum edilebilir.

Göz kalmakta beraber, bu çerçevede bu gündün yararlanılabilecek önemli ilerler vardır. Yeter ki, birlikte iş yapmaktaki itki ve açık olunsun. Güven unsuru sarısaacak davranışlardan, titizlikle kaçınılmalıdır.

Demokrasi için Birlik sosyalist platformunda olan grupları ve tutarlı demokratları birlikte davranmaya ve iş yapmaya çağırıyor.

Hükümet İran'a ABD müdahalesinin koşullarını mı yaratıyor?

Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu, Ortadoğu ve Türkiye'deki son politik gelişmeleri değerlendirecek, bir açıklama yapar. Emperyalizmin AP hükümetiyle oynamak istediği oyunlara işçi ve emekçilerin örgütlü güçleriyle karşı çıkacaklarının belirtildiği açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"Ortadoğu tüm dünyanın en sıcak bölgesi olma özelliğini korumaktadır. ABD emperyalizmi bölgede yitirdiği etkinliğini yeniden kazanabilmek için elindeki mevzileri daha da tahkim edecek çok yönlü bir çaba içine girmiştir. Bu arada bölgede NATO üyesi olan ve ABD üsleri bulunan ülkemi Türkiye üzerine baskılan yoğunlaştırmıştır. Son yapılan NATO Bakanlık Konseyi toplantısında Demirel hükümetinin ABD girişimleri konusunda daha çok öden verici olması için zorlandığı bilinmektedir.

"Öte yandan faşist baskım İran'daki azerilere karşı bir biçimde sahip çıkmaya başlaması ve rad-

yoda da bu tür programlar yayımlanması dikkat çekicidir. Bu arada benzeri pek görülmeyen diplomatik bir olay yaşanmış, İran'ın lideri Humeyni'nin söylediği bir sözün doğrulanması ya da konuşma metninin gelmesi beklenmeden İran'daki Türkiye sefaletinin bir kısım mensupları geri çekilmiştir. Bu gelişmeler ABD'nin İran'a müdahalesi için koşullarını hazırlayan sorusunu akla getirmektedir.

"Anlaşıldığı kadıyla ABD, NATO'su ve IMF'yle dıştan, yönlendirdiği faşist odaklarla içten, tamamen kontrolü altında olacak faşist bir iktidarı teşahlamak istemektedir.

"Bu koşullar altında yeni etkin olay ve eylemlerin ortaya çıkması hiç de şaşırtıcı olmayacaktır.

"Bölgemizi ve ülkemizi kanlı maceralara sürüklemek isteyen ve gidilecek işçi ve emekçiler örgütlü kitlesel güçleriyle karşı çıkacaklardır. Ancak bu ortamda, dar grup hesapları ve sonu maceraya varacak çıkışların yapılmasından kaçınmak her zamankinden daha

yaşamsaldır. Bu tür eğilimleri her birimde yalıtılmak üzere demokratik bir görevdir.

"Tüm demokratik güçlerin görevi bu gelişimin karşısına işçi ve emekçilerin örgütlü kitlesel eylemlerini çıkarmaktır."

Emperyalizmin Ortadoğu'daki planlarının görülmesi için parçası olmaya aday bir tutum içindeki AP hükümetine karşı muhalefet sürekli genişlemektedir. AP hükümetinin emperyalizme bağlılığı güçlendirmek için yeni politikasının sonucu olarak, İran ile Türkiye arasındaki ilişkilerin bozulma yönüne girmesi ve bölgede yeni bir saldırganlık paktının oluşturulması girişimlerine karşı, MSP sert bir tepki gösterdi. MSP Genel Başkanı Erbakan tarafından yapılan açıklamada, Türkiye, İsrail, Mısır ve Suudi Arabistan tarafından oluşturulması planlanan yeni CENTO'nun emperyalizmin bir planı olduğu üzerinde durularak, hükümetin NATO'dan teşekkür aldığı belirtildi.

NAZİ KAMPLARININ KURUCUSU

* Nazi yöntemleriyle eğitim yaptırılan derneklerin başkanı Kemal Fedai Coşkun'un adı, MHP'nin İzmir'deki komando kamplarının örgütlenmesinde geçiyor. Kamplarda görev alan Gündüz Kapanioğlu'nun ise, CHP tarafından Aliğa rafinerisi'nde işe alındığı saptandı. * "Selçuk Kartalı Derneği" ve "Siyonizmle Mücadele Derneği" üyesi olduğu bildirilen Turan Özbay, Abdî İpeççi'nin katili Mehmet Ali Ağca'nın avukatı.

1970 yılında AP hükümeti tarafından hazırlanan "MHP Raporu"nda Nazi eğitimi yapanlar arasında adı geçen ve "Siyonizmle Mücadele Derneği" ile "Selçuk Kartalı Derneği" gibi faşist örgütlerin genel başkanlığı yapan Kemal Fedai Coşkun'un, MHP'nin İzmir Karaburun İlçesi Balıkova köyü yakınlarında ko-

MHP DERNEĞİ

mando kamplarını örgütlediği belirtilmektedir. AP hükümeti tarafından hazırlanan aynı "Rapor"da, kamp masraflarının Kemal Fedai Coşkun tarafından maktubuz mukabil halktan toplandığı belirtiliyordu...

On yıldan beri güvenlik makamlarının elinde bulunan kayıtlarda, "Selçuk Kartalı" Derneği ve "Siyonizmle Mücadele Derneği" adı örgütlerle eğitilen genç faşistlerin, dernek içinde Nazi prensiplerine uygun görev yaptıkları ve Nazilerin gıyınış ve davranışlarını örnek alma çabalarında bulunduğu ifade ediliyor.

Nazi eğitimlerinde görev alan ve kendisine "Führer" denilen Gündüz Kapanioğlu'nun, daha sonra Kemal Fedai Coşkun ile yönetim anlaşmazlığına düştüğü için dernekten ihraç edildiği, ancak Kapanioğlu'nun 1975 yılında tekrar MHP'li örgüti ile Öküz Ocağın ve MHP Gençlik Kolları tarafından Menemen İlçesi köy ve kasabalarında görevlendirildiği...

Gündüz Kapanioğlu'na ise, daha sonra 1976-1977 yıllarında bu kez de AP kucak açtı ve bu faşist AP İzmir li Gençlik Kolları Başkanlığı yaptı. Ancak bu partide "hizipçilik" yaptığı rekcesıyla ve İzmir li Yönetim Kurulu'nun istemiyeli AP'den ihraç edildi. Şu anda Aliğa Rafinerisi'nde Sosyal İşler Şefi kadrosunda çalışan Kapanioğlu, Federal Almanya'ya gitmek için pasaport almıştır...

Komando kamplarının kurucularından Kemal Fedai Coşkun ise, "Az önce aldığımız habere göre devlet hastanesini ele geçiren faşistler, oradan 400 kişi yurttaşları oturdurdu semtlere atma eylemlerine başlamışlardır.

"Tüm bu gelişmeler içinde kolluk kuvvetleri adeta seyrak kalmış ve hatta taraf bir tutum çine girmişlerdir.

"Olayların il'in diğer bölgelerine sıçraması büyük bir ihtimaldir."

yöntemleriyle eğitim gören genç faşistler arasında Yaşar Demiralp, Uğur Özbudak, Doğan Beydoğan, Şaban Levent Yılmaz, Ahmet Yazgan ve Hüseyin Belce adlı kişilerin 14 Temmuz 1970 günü Cavit Bilur ve Falk Yaşar adlı kişilerin tabanca tehdidi ile soydukları ve 25 bin liralırmı aldıkları ve bu suçtan dolayı İzmir 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 17'er yıl 6'şar ay ağır hapis cezasına çarptırıldıkları bilinmektedir...

Öte yandan "Selçuk Kartalı Derneği" ile "Siyonizmle Mücadele Derneği" üyesi olduğu belirtilen Turan Özbay ise Abdî İpeççi'nin katili Mehmet Ali Ağca'nın avukatıdır. Turan Özbay'ın, Nazi gıyışleri ve yöntemleriyle eğitim yapılan kamplardan sonra, İstanbul Sağmacılar'da "Savaşçı Milliyetçi Toplumlar Teşkilatı" adı altında bir örgüt kurmaya giriştiği, daha sonra bundan vazgeçtiği de bildiriliyor.

1969 yıllarında Nazi eğitimi gören "genç fasolar"dan bazılarına ise, "Türk İslam Kurtuluş Birliği" (TIKB), İslami Dirilişin Acilci Mücahitleri (İDAM), Türk İslam Kurtuluş Ordusu (TİKO) gibi gizli faşist örgütlerin kuruluş ve eylemlerinde yer aldıkları belirtilmektedir.

Faşist hareketin Başbuğu, 1968'de Hürriyet gazetesine yaptığı açıklamada, o sıralarda kurulan komando kampları için, "Komando kamplarını benimsiyorum ve destekliyorum" demişti. Aynı Başbuğ'un yukarıdaki belgelerden ve fotoğraflardan sonra, "Nazi kamplarını benimsiyorum ve destekliyorum" demesi de herhalde hiç şaşırtıcı olmaz!

Ülkemizin, ilerici, demokratik, devrimci, sol, sosyalist güçleri yerli Nazilerden ve onları kollayıp besleyenlerden er geç hesap soracaklardır...

Hatay'da faşist kırım hazırlığı

MHP destekli AP hükümetinin işbaşına gelmesinden sonra ülke düzeyinde yoğunlaşan faşist saldırı ve cinayetlerin yanı sıra, Kahramanmaraş benzeri bir soykırım yaratma amacıyla yönelik işkurtarmalar da sürüyor. Hatay ilinin li merkezi Antakya ile bazı ilçelerinde son zamanlarda sahnelenen faşist provokasyonların bunun bir göstergesi oldu.

Hatay'da faşist terör ve işkurtarmaların bugün ulaştığı boyutlara, belli bir plan çerçevesinde varıldığı anlaşıyor. Tertipler ilk olarak Yayladağı ilçesinde sergiledi. Yayladağı'nda yeni hükümetin işbaşına gelmesinin hemen ardından kalabalık bir faşist grup ilericilere ve öğretmenlere saldırdı, TÖB-DEP binası tahrip edildi. Bir kişi katledildi iki kişi de yaralandı.

Aynı oyun bir hafta sonra yinelenildi. Faşist gruplar, ilerici, alevi ve kürk yurttaşlara ait dükkanlara saldırdılar. Bu olaylardan sonra polis ve jandarma birlikleri ilericilerin yoğun olduğu mahallelere giriştikleri bir "operasyon"da çok sayıda kişiyi gözaltına aldılar. Bir yandan faşistlerin, bir yandan da güvenlik kuvvetleriyle yaratılan bu terör sonunda halki kuvvetlen çözüme başladı.

Kırkışan olayları da Yayladağı'ndakine benzer bir görünüme sahipti. Bu ilçede girişilen faşist katliam provasından sonra olaylar Antakya'ya sıçradı. Antakya'da faşist provokasyonun ana noktasını alevi-sünni ayrışırının körüklenmesi oluşturuyordu. Hükümetin valisi ve emniyet müdürünün değişmesinden sonra da Antakya'daki olaylar hız kazandı. Kahramanmaraş ve Malatya'dan getirilen faşist vurucu timler Antakya'ya dolduruldular. li merkezinde bir polislin ödürülmesinden sonra bu faşist vurucu güç hareketi geçti. Antakya ilise faşistler tarafından sarılarak yayılm ateşine

tutuldu. Alevilerin yoğun bulunduğu semtlere uygun menzilli makineli tüfeklerle saldırdı. İşyerleri tahrip edildi.

Ancak faşistlerin Antakya'da giriştiği terör ve sindirime hareketi karşısında ilerici ve demokratik güçler sağlam bir birlik oluşturma yolunda adımlar attılar. TIP, TSİP, Birlik Dayanışma ve Birlik Yolu arasında belli bir program dayalı olarak gerçekleştirilen güç ve eylem birliği, faşist teşahbi boşa çıkarma yolunda önemli bir adım oldu.

Antakya'da Kahramanmaraş'taki gibi bir faşist katliam yaratmak amacıyla yapılan faşist provokasyonlar üzerine Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran Cumhurbaşkanı ve Başbakan'a birer telgraf göndererek önmek alınmasını istedi. Boran, telgraflarında şöyle dedi:

"Şu anda Antakya'da, faşist güçler tarafından Kahramanmaraş benzeri bir kitle katliamı sahnelenmektedir. Birkaç günden beri çevre illerden toplanan MHP ve yan örgütlerinin yönetimindeki faşist çeteler dünden beri kentte olaylar yaratmaya başlamışlardır. "Dün ilse binası sarılmış ve silah atışı altında alınmıştır. Öğrenciler ancak vellerinin müdahalesiyle kurtarılabılmışlardır. Gece ilse alevi yurttaşlara alt işyerleri soyulmuş ve tahrip edilmiştir.

"Az önce aldığımız habere göre devlet hastanesini ele geçiren faşistler, oradan 400 kişi yurttaşları oturdurdu semtlere atma eylemlerine başlamışlardır.

"Tüm bu gelişmeler içinde kolluk kuvvetleri adeta seyrak kalmış ve hatta taraf bir tutum çine girmişlerdir.

"Olayların il'in diğer bölgelerine sıçraması büyük bir ihtimaldir."

Amasya Faşist terör sosyalizmi durduramaz

Amasya faşist terörün boy hedefi seçtiği illerden biri. Faşist terör Amasya'da saldırılar, cinayetler tirandırmak, toplu bir kırmı teşebbüs. Saldırıları ferahler, demokratları yönlendirir, özellikle de Türkiye İşçi Partisi'ni ve TIP üyelerini boy hedefi seçmiş durumdadır.

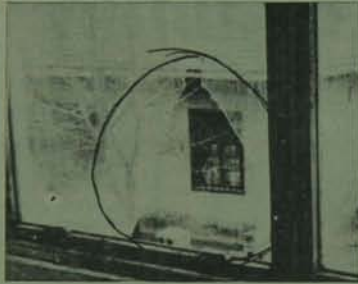
Kasım ayı başından bu yana gelişen saldırıların ilk MHP ve UGD'den planlandı ve TIP İl Merkezi'ne yönelindi. 50-60 kişilik silahlı saldırı grup, TIP üyelerinin direnişli pusulaştırıldı. Polis ise, saldırıların açıkça kollayın bir tutum içinde oldu ve faşistlerin binalarında usulen bir arama yapmakla yetindi.

Yaklaşık on gün sonra faşistler bu kez de TOB-DER binasının camlarını kırarak, Polis, bu kez de saldırıya protesto eden öğrencileri saldırmaya kalkıştı. Gene aradan birkaç gün geçmişti ki, TOB-DER binası ikinci kez saldırıya uğradı.

Faşistler bu saldırıları yarı sız, kent içinde de terör estirecek, ilerici öğrenciler yardım, pasifite etmek istiyorlar. İki öğretmene saldırıların, ilerici kuruluşların binalarına bomba konulması ve ilerici gençlerin keyfi bir uygulamayla ak si karakollara çekilmesi bu uygulamalarına örneklerdir.

AP hükümetinin kurumsallaştırılması birlikte yoğunlaşan saldırılar, Aralık ayı içinde belirgin bir yükseliş gösterdi.

5 Aralık günü, Suluova'da TIP üyesi Seydiçan Sürer ve Genç Öncü üyesi Muharrem Vuralı faşist katiller tarafından pusuya düşürüldü. Fabrika ya iş gider-

ken pusuya düşürülen Seydiçan Sürer ve Muharrem Vuralı'a, iki tip silahtan 28 kurşun atıldı. Seydiçan Sürer ağır yaralandı, Muharrem Vuralı olay yerinde can verdi.

Suluova öteden beri yoğun bir işçi merkezi ve faşistlerin özel planlarına dahil ettikleri bir ilçe. TIP üyelerine yönelen son saldırı artık ilçedeki demokratik hareketi sindirmeyi amaçlıyor. Faşist cesetlerin buradaki maddi desteği ise, kömür ocağı sahibi faşist Sami Çoğulu'dur ve bu kişinin birçok saldırı olayına adı karışmıştır.

9 Aralık günü de Amasya il merkezinde, TIP binasına daha da kapsamlı bir saldırı düzenlendi. TIP üyesi Ayhan Öncü başında ağır yaralandı. Bu arada kalabalık bir silahlı grup da Partiyi yönelmiş. Parti üyeleri tarafından gene pusulaştırılan faşistler, polis ve jandarma tarafından açıkça kollandılar ve korundular.

Ayrıca, 12 Aralık'ta TIP İl Merkezi'ne, 19 Aralık'ta da Merzifon İlçe Merkezi'ne bomba konuldu. Merzifon İlçe binasının da patlayan bomba büyük hasara yol açtı. Yapılan incelemede, özel olarak yapı-

lan bombanın içine 10 kadar 7.65 çapında mermi konulduğu da belirlendi.

21 Aralık'ta ise, TIP Merzifon İlçe binasının camları MHP binasının teras katından atılan taşlarla kırıldı. Aynı taşlı saldırı, ilerici kişilerin gittiği bir kahveye de yapıldı. Saldırının kendilerine bildirildiği polisin cevabı ise, "bildiğiniz yere şikayet edin" şeklinde oldu.

Parti binalarına yönelen saldırıların dışında, 11 Aralık'ta Merkez İlçe Bakan'ın evinin camları kırıldı.

Amasya il ve ilçelerinde MHP ve UGD lokalitelerinin birer ceptenlikten farkı yok. Faşist katil silahları devletin güvenli kuvvetlerinin de açık bir desteği altında çalışıyorlar. Faşist hareketin bu ildeki amacı, yeni bir Kahramanmaraş, Sivas, Kayseri benzeri toplumu bir katliam teşebbüsüne, böyle bir katliamın gerçekleştirilmesini oluşturmaktır. Amasya'da Türkiye İşçi Partisi'nin boy hedefi seçilmesinin nedeni ise, bu ilde TIP'in işçiler, köylüler ve gençler arasında etkin çalışmalarıdır.

Sosyalistler, faşist terörün daha da ağırlaşmamasını önüne geçmek için Amasya'daki tüm ilerici, demokratik kuruluşların örgütlü birliğine dayanışmasını oluşturmasına çalışıyorlar.

SULUOVA'DA, FABRİKAYA İŞE GİDERKEN PUSULYA DÜŞÜRÜLEN SEYDİÇAN SÜRER VE MUHARREM VURALI'YA İKİ TIP SİLAHTAN 28 KURŞUN ATILDI. SEYDİÇAN SÜRER AĞIR YARALANIRKEN, MUHARREM VURALI OLAY YERİNDE CAN VERDİ. POLİS, FAŞİSTLERİN SİLAH BİRLİKLERİNİ KARŞI BİRLİKÇİ BİR KAYITSIZLIK İÇİNDE...

NOT... Türkiye 1980

Behice Boran, 1 Mayıs tutuklusuz olarak, geride bıraktığımız yılın 19 Mayıs günü, 329 Türkiye İşçi Partisi arkadaşıyla birlikte İktidarı Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'nde yargılanırken, sorgusu sırasında şöyle demişti:

"İşçi sınıfının ve tüm emekçilerin uluslararası dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ı kutlama törenlerinin gerçekleştirilmesini protesto etmek üzere 1 Mayıs 1979 sabahı sohağa çıktım. Bu çıkışın kendisi protesto filmini oluşturuyor, protestoyu dile getiriyor. Böyle bir protestoda bulunmayı hem bir yurttaşlık görevi, hem de işçi sınıfının partiye genel başkanı olarak, işçi ve emekçilerin demokratik hak ve özgürlüklerini savunma yükümlülüğünün bir görevi saydım..."

Askeri yargı sorgusunda:
"Peki efendim, sohağa çıktınız, engel olunmasaydı ne yapacaktınız?"
"Takim'e, 1 Mayıs olana gidecektim..."

Merter neredeydi, Takim neredeydi? ... Yargı gene soruyordu:

"Bu kadar uzak yere nasıl gidecektiniz?"

Boran gayet sakin, şu yanıtı vermişti:

"Tabii ki, yürüye yürüye ve yoruldukça dinlene dinlene..."

1980 yılına adım atarken, 70 yıllık bir yaşam koşusunu geride bırakan Behice Boran'ın sınıfının savaştığı ve sömürdüğü bir dünya ve aydınlık bir Türkiye için sürdüğü yolculuğu mücahedesinin işi ve onurlu ya dağırtığı samimi bakmadan, yaşamı boyunca söylediği tek yalan da bu "dinlenmek"ten ibaret olan gerektir...

1980 yılının başında Türkiye'nin ekonomik, siyasal ve toplumsal yaşamına baktığımız zaman bu 70 yıl ve işçi sınıfı adına söylenen bu "yalan" bir takım "çerçedler" ile pek çarpıcı biçimde yanyana gelmektedir.

O Türkiye'nin gerçeklerinde, cebememi bir hayret pahalılığı, dört kişiden birinin işsizliği, "milyetçi", "memleketçi" sermaye iktidarının koymunda ve gıllı-çuklu desteğinde yıldızlar beşediği, büyüttüğü ve tasmasını çözdüğü faşist terör vardır.

O Türkiye'nin gerçeklerinde, güne dört saatten sekiz saate uzanan elektrikli kumtılar, buz gibi bir çöküş yazması vardır, tutmuyor bocalar, yama-yama sobalar, evinde, işyerinde, dairede, okulda çene atan yediden yetmiş, kadın-erkek işçiler, köylüler, emekçiler, çocuk ve çocuklar vardır...

Bu kıç Türkiye'ye "komünizm" gelmemiştir ama bunlar gelmiştir.

Günde, o da en az dört saat elektrik kumtısı ne demektir? Yalnız iki ayı demektir! Türkiye kamaldır.

1980 başında Türkiye'nin kasasında sadece 10-30 milyon dolar arasında döviz vardır. Ve o Türkiye'nin "Tahtakale" diye anılan ve resmi açıklarına da teslim olunan illegal "Merkez Bankası"nda ise aynı 2 milyar dolar döviz dolmaktadır.

İlk kadın 1910'lu yıllarda İttihat Terakki ile çıkarılan Türkiye Kapitalizminin çarpık yapısı 70 yılda bu aynalı vermektedir.

Aynı heret ve muasırın yüzde yetmiş, seksenlerini bir yıldı bağını, yandan çarkı bir ekonominin enflasyon, devaluasyon, çarpız kur farkı ayarlamaları adı altında pençelerine kapırmış olan işçiler, emekçiler, aslan ağzından lokmayı kurtarmaya çalışırken, 1978 ve 1979 yılları tekelinin en kârli ve "altın yılı" olmuştur.

Vergi kaçakçılığı, döviz kaçakçılığı, istifçilik, stokçuluk, sermayenin emekçi halkın gurtluğuna dayadığı vantuzlar olmuştur.

Bu kıç Türkiye'ye komünizm gelmemiştir ama bu yaz Türkiye'ye dahiletkiler yetmiyormuş gibi "100'e yakın" CIA ajanının geleceği haber verilmiştir. Hürriyet gazetesi 20 Mayıs 1979 günü sayısının birinci sayfasında, 19 Mayıs bayramı münasebetiyle "Milli Gurur Sahlandı" diye manşet atarken, orta sayfasında bireriyerin daha şahlandığını şu başlıkla vermiştir:

"100'e yakın CIA ajanı Türkiye'ye gelmek için Atina'da bekliyor..."

Ulusal Kurtuluş Savaşı vermiş bir ülkenin "milli gururu" bu haldeydi...

Bu kıç Türkiye'ye komünizm gelmemiştir ama, yika-yika kullanan örneği "Sosyet tehdidi" gelmiştir. Emperyalit-kapitalist dünyanın nabızını soluyan ünlü "Business Week" dergisinin 24 Aralık 1979 günü sayısında, "Dünyanın en çok ham petrol üreten ülkesi olan Sovyetler Birliği petrol ihracatını artırma" başlığını almıştır.

Bu kadarla kula gene iyidir. Aynı yazıda bir başka "tehdidi" de daha dikkat çekilmektedir. Bu "tehdidi" Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye de 3 milyon ton petrol vermek kabul etmesidir...

"Business Week" dergisi, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye yönelen bu "tehdidi"nin, "Ankara'nın Birleşik Amerika ve öteki Batılı mütefahşihlere arzusu gibi soğukluğu derinleşti" anlamına taşıdığı bildirmektedir.

Gene Sovyetler Birliği'nin Yunistan'a 1,3 milyon ton, Finlandiya'ya 8 milyon ton ve Hindistan'a da 3 milyon ton ham petrol vermeye hazırlandığını da öğreniyoruz... bu derjiden... Sovyetler Birliği'nin Anadolu'da petrol bulunmasını konusunda yaptığı yardımlarına önersini elinin tersiyle iten Türkiye'nin, Sovyetler Birliği ve sosyalist sisteme karşı Batı Avrupa'ya yerleştirilmesini kararlaştırılan nükleer füzeleerin yanında yer alması herhalde daha iyi anlaşılmalıdır şimdi...

Birleşik kaynaklı ve 28 Kasım 1979 tarihli şu haberin başlığını okuyalım:

"AET ülkelerinde fiyatlar artmaya devam ediyor. Ekim ayı sonunda AET ülkelerinde ortalamalı fiyatlar, geçen yılın ek ödemesine göre yüzde 12 arttı..."

Washington kaynaklı, 25 Aralık 1979 tarihli şu haber de ilginç olsa gerektir:

"ABD'de enflasyon 1946 yılından bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Enflasyon hızı yüzde 13,1..."

Türkiye'nin en hayiyet kırıcı ekonomik, politik ve askeri bağlarını eskitti olduğu "batı"nın yüksek dağılarına da böylesine kar yağmaktadır...

Türkiye, bu güzelim ülke, bu canım halk, hangi iç ve dış ilavaya gelmiştir bu hanlı, karanlı ve soğuk durağa...

Artık tekelinin nüfus karşısında ve İktidarın "Harim-i İsmet"inde dört hüğüllü camahıncılar okunmaktadır.

Bir yanda sosyalist ülkeler, bir yanda derinleşen antiemperyalist ortaofuğu ve arap halkları arasında bir düşmanlık alanı haline sokulmuş ve Amerikan emperyalizminin saldırı rampası halinde sürümeye çalışan ülkemiz, bu sosyal rolü kabul etmeyecektir. Bu rolü, Türkiye emekçi halkı, bağışsızlık, demokratik güçleri, Türkiye'nin yurtsever evlatları ile birlikte ilerici insanlık da kabul etmeyecektir.

Ferhat Gün

Antifaşist mücadele ve serüvencilik

Kahramanmaraş katliamının birinci yıldönümünde düzenlenen yığınsal protesto çıkışlarını değerlendirirken belirtilmesi gereken başlıca sonuç, işçi sınıfının, memurların, öğretmenlerin, teknik elemanların, sağlık emekçilerinin merkezî düzeyde belirlenen eylem çizgisinin, bu büyük faşist kitle kırımının gizli açık planlarına, faşist tirmanışın yükselişine karşı emekçi kitlelerin tepkisini dile getirdiği, gerici-faşist odakları bir kere daha mahkum ettiğidir. Ama hemen bununla birlikte vurgulanacak ikinci sonuç ise, bu yığınsal protesto çıkışlarını ve eylem çizgisini amaçından sapırmaya yönelik, yer yer bireysel teröristlere varan serüvenci girişimlerin gericiliğin provokatif tepkilerine zemin hazırladığıdır. Egemen güçlerin, "resmî" terörü yoğunlaştırarak her türlü kitle eylemini bastırma provalarının açığı çıktığı bugünkü koşullarda görev, onlara, kitlelerin güçlü protesto çıkışlarını üzerini önemli ölçüde örtme olanağını veren serüvenci girişimleri kolaylaştırarak etmenleri bulup çıkarmak, bu girişimlerin neden önlenemediğini ve nasıl önlenebileceğini ortaya koymaktır.

İŞÇİ SINIFININ ORTA KATMANLARLA BİRLİĞİ

Antifaşist, antiemperyalist, demokratik güçlerin geniş bir politik yelpazede yer alması, hareketin safalarında çok değişik, hatta karşıt ideolojik ve politik eğilimlerdeki güçlerin yer alması, günümüzün kaçınılmaz bir olgudur. Bu güçler arasında ideolojik düzeyde bir uzlaşma ve özdeşleşme de asla mümkün değildir. Tam tersine antifaşist, antiemperyalist mücadelede önderliği sağlayabilmek ve hareketin doğruluğunu belirleyebilmek için bu güçler arasında sürekli bir mücadelenin varlığı kaçınılmazdır, nesnel bir zorunluluktur.

Söz konusu farklılıkları ve mücadeleyi kaçınılmaz yapan antifaşist, antiemperyalist, demokratik hareketin toplumsal tabanının çeşitliliğidir. Bu hareketin tabanında işçi sınıfından kent ve kır küçük burjuvazisine, orta katmanlara kadar çok geniş toplumsal gruplar yer almaktadır.

İşçi sınıfının bu katmanlarla ittifakı, cephe ve eylem birliği, hiç kuşkusuz ortak çıkarlara, ortak istemlere ve ortak hedeflere dayanır. Ama proleter olmayan kesimlerin, küçük burjuvazinin, orta katmanların, antifaşist ve antiemperyalist hareketin saflarına sürekli olarak kendilerine özgü kararsızlıkları, yalpalamaları, yanılırları taşınmaları da kaçınılmazdır. Tüm bunlar bilimsel sosyalistler dışındaki politik güçlerin ideolojisinde ve politikasında ifadesini bulur ve gidermek, şu yada bu kesinlikte, cephe ve eylem birliğinin politik önderliği için mücadelede yarar.

İşçi sınıfının müttefikleriyle birliği ise, hiçbir zaman, onların kararsızlıkları, yalpalamaları ve yanılırlarıyla uzlaşmak; olumsuzlukların antifaşist ve antiemperyalist hareketin yönetiminde etkin olmasına göz yummak değildir. İşçi sınıfının müttefikleriyle birliği, kendisini onlarla ortak bir amaçta birleştiren çıkarlar ve devrimci görevler etrafında, bu görevleri yerine getirebilecek bir mücadele programı temelinde birliktir. Bu programın hayata geçirilebilmesi mücadelesinin ortak hedefine kadar başarıyla ulaştırılabilemesi, ve cephe birliğinin korunması işçi sınıfının, onun politik öncüsünün; müttefiklerinin sınıf konularından gelen yalpalamalarına ve yanılırlarına karşı, bunları etkisizleştirebilmek için sürekli mücadelesini

gerektirir. Antifaşist, antiemperyalist, demokratik mücadelede işçi sınıfının önderliğini, hegemonyasını kazanılmaz yapan da budur.

İŞÇİ SINIFI ÖNDERLİĞİNİN ÖNÜNDEKİ OLUMSUZ ETMENLER

Ama bu önderlik hiçbir zaman kendiliğinden kurulmaz ve bir dizi etmen, işçi sınıfı önderliğinin gelişmesini sürekli olarak olumsuz yönde etkiler. Bu olumsuz etmenlerin varlığı ve boyutları ölçüsünde, küçük burjuvazinin, orta katmanların yanılırları ve yalpalamaları ortak mücadelede yansımaları bulur, hatta etkinlik de kazanabilir. İşçi sınıfı ve onun politik öncüsü, bilimsel sosyalistler açısından temel sorun, bu olumsuz etmenleri giderecek ana halkayı bulabilmek, öncü ve aktif bir politika izleyebilmektir. Bu, antifaşist, antiemperyalist ve demokratik güçlerin eylem birliğini geliştirmenin, giderek "cephe birliği" düzeyine yükseltilebilmesinin başlıca koşuludur.

Bugün ülkemizde baş tehlike olan faşizme karşı mücadelenin ve antiemperyalist, demokratik hareketin başlıca sorunu, işçi sınıfının bu harekete önderliğinin gelişmesini olumsuz etkileyen etmenlerin giderilememesi, ortak dümana karşı olan güçlerin güç ve eylem birliğinin başlıca bu nedenle kurulmaması; böylece sağ ve "sol" oportünizmin antifaşist hareket üzerindeki bozguncu, yıkıcı etki olanağının da ortadan kaldırılmaması, hatta artmasıdır.

Bu duruma yol açan etmenler nelerdir?

Bunların başlıcası, özellikle politik ve sendikallik düzeyde olmak üzere, işçi sınıfının öncelikle kendi birliğinin önünde aşılması gereken çok önemli engellerin varlığıdır. İşçi sınıfının birliğinin önündeki bu engeller, onun devrimci eylemlere hazırlık düzeyini olumsuz etkilemekte, geniş yığınsal çıkışlara öncülük etme olanaklarını zayıflatmaktadır. Bu, bir yandan sağ oportünizmin, sınıf uzlaşmacılığı ideolojisinin, sosyal demokrasinin, işçi sınıfının önemli kesimleri üzerindeki etkisini sürdürmesine olanak vermektedir; diğer yandan da gördüğümüz sağ oportünizme karşı bir tepki biçiminde "sol" oportünizmin, serüvenciliğin işçi sınıfının müttefiklerinin saflarında yankı bulabilmesinin koşullarını yaratmaktadır.

İkinci etmen, genel olarak orta katmanların, memurların, öğretmenlerin, teknik elemanların, yüksek ve orta öğrenim gençliğinin antifaşist, antiemperyalist, demokratik hareketin saflarına katılmasında kendiliğinden etmenin ağır basmasıdır. Diğer bir deyişle, bu katmanların antifaşist hareketin saflarına katılması, işçi sınıfının önderliğindeki bir güç ve eylem birliğinin çekim merkezine doğru yönlendirilememekte; dolayısıyla hareketin safı, yeni katılan unsurların kararsızlıklarını, yalpalamalarını ve yanılırlarını neredeyse olduğu gibi içine alarak genişlemektedir. Bu hem sağ oportünizmin hem de "sol" serüvenciliğin, antifaşist hareketin saflarında aynı zamanda taban bulabilmesine, sık sık birbirinin görünümüne bürünerek ortaya çıkabilmesine yol açmaktadır.

SAG VE "SOL" OPÖRTÜNİZMİN KAYNAGI

Sıralanan her iki etmende de belirleyici unsur, antifaşist, antiemperyalist, ilerici harekete işçi sınıfının, müttefiklerini bir güç ve eylem birliği içinde yönlendirmesindeki yetersizliktir. Bu gelişmenin

ve yetersizliğin özel ve nesnel nedenleri, özellikle bilimsel sosyalist hareketin tekleşmesine bağlı boyutları, ayrı bir yazının konusudur. Ama burada bir kere daha vurgulanması gereken, orta katmanlardan gelen müttefiklerinin kararsızlıklarına ve yanılırlarına karşı mücadelede işçi sınıfının başlıca silahının, onları devrimci sürecin görevlerini yerine getirebilecek bir program ve eylem birliği etrafında birleştirilebilmesi olduğudur.

Ülkemizde güncel olarak, hem sağ hem de "sol" oportünizmin başlıca nesnel kaynağı, aynı toplumsal kesimlerin, yukarıdan beri sözü edilen orta katmanların sınıfsal konularından gelen özellikleridir. Bu katmanların, ekonomik ve toplumsal bunalımlarından kaçınması, emperyalizme bağımlılık politikasının sürdürülmesi, tekellerin yıkım politikasının sonuçlarının ağırlaşması ve faşist tehlikenin yükselmesi karşısında düştüğü kararsızlık ve umutsuzluk bir yandan, yığınsal ve pasifliğin, diğer yandan aceleciliğin, hesapsız çıkışlara bel bağlamaların zeminini oluşturmaktadır. İşçi sınıfının ideolojik ve politik önderliğinin olgunlaşmasındaki gecikme, bu eğilimlerin işçi sınıfının belirli kesimlerinde de etki bulabilmesine olanak vermektedir.

İçinde bulunduğumuz dönemde sağ oportünizmin ortaya çıktığı başlıca biçim, işçi sınıfının müttefiklerinden koparmak, kendi dar ve günlük çıkarları için mücadeleye hapsedmek; işçi sınıfının mücadelesini devrimci dönüşümler, sosyalizm hedefinden koparıp reformlar için mücadeleye sınırlamak, sosyal demokrat politika düzeyine indirgemek eğilimidir. İlerici sendikallik hareketin üst düzeyinde belirginleşen bu eğilim işçi sınıfının antifaşist güç ve eylem birliğine önderliğinin zorunluluğunu gözardı etme; ilerici sendikaların bu güç ve eylem birliğindeki görevlerini yadsıma; bunuy yerine sendikaların "işçi sınıfının sırtına bel bağlamaktır. Bu eğilim, kaçınılmaz olarak, bir yandan antifaşist ve antiemperyalist hareketin yükseltilsinin özel etmenini oluşturma görevini reddederken kendiliğindenliğe ve ekonomizme; diğer yandan da kitlelerin en aktif unsurlarının bilinç düzeyini ve istemlerini, kitlelerin tümünün bilinç düzeyini ve istemlerini yerine koyarak subjektivizme ve iradeciliğe götürmektedir. "Sol" oportünizm de, mücadeleyi baş tehlike olan faşizme karşı değil, işçi sınıfının politik hareketine, bilimsel sosyalizme karşı çevirmekte ve egemen güçlerin, işçi sınıfını müttefiklerinden yalıtma politikasına hizmet etmektedir.

KITL EYLEMLERİNİ PASİFLİĞE YA DA SERÜVENCİLİĞE ÇEKME

Oportünizmin bu her iki biçimi de yığınsal inançsızlığa, antifaşist, antiemperyalist, demokratik güçlerin güç ve eylem birliğinin zorunluluğunu yad-

smakta birleşmektedir. Bugün her iki oportünizmin de üstlendiği başlıca işlev, yükselen faşizm tehlikesine karşı mücadelenin başlıca aracı olan kitle eylemlerini, bir yandan pasifliğe ve durgunluğa, diğer yandan da servencilliğe, hesapsız ve provokatif çıkışlara sürüklemektedir.

Son eylemin de gösterdiği gibi, ilerici sendikal hareketin yönetiminde bulunanların başlıca politikası, kitleleri belirsiz bir geleceğe ertelenmiş soyut "eylem" vaatleriyle oyalamak, devrimci çıkışlara hazır olunmadığı gerekçesiyle çıkışları sonsuza dek ertelemek, kitle eylemlerinin yükselişi için nesnel olanakların varlığını bütünüyle gözardı etmektir. Kitle eylemlerinin yükselişi için nesnel olanakları tek başına herşey sayan "sol" oportünizmin politikası ise; anti-faşist güçlerin bugünkü dağınıklığından, kitlelerin anti-faşist güçlerin eylem birliği içinde yönlendirilmesindeki yetersizlikten ve eylemsizlik teorilerine tepkiden yararlanarak, biçim olarak en keskin çıkışlarla kitle eylemlerinin öncüsü gibi gözükmeyle, gelecekteki çıkışları için de böylece insiyatifi ele geçirmeye çalışmaktır.

İşte Kahramanmaraş katliamının yıldönümünde yaygın protesto çıkışlarının, servenci grupların eylemlerine provokatif yönere saptırılması girişimlerini, ve egemen güçlerin, bu eylemleri de bahane ederek kitlelere karşı "resmi" terör ve kıyım politikasından bir adım daha atmasının önlenmesinin başlıca nedeni, anti-faşist güçlerin eylem birliğindeki yetersizliktir. Bu yetersizliğin kaçınılmaz sonucu olarak, kitlelerin, sağ ve "sol" oportünizmin elbirliğiyle, "eylemsizlik ya da servencilik" tuzağıyla karşı karşıya getirilebilmesidir.

Sağ oportünizmin anti-faşist hareket içindeki uzantıları, bu işlevi, uzun süreden beri, "mükemmellik" kılıfına bürünmüş eylemsizlik önerileriyle kitle örgütlerini ve tabanlarını oyalamaya çalışarak bilingi biçimde sürdürmektedirler. Bunlar, işçi sınıfının ilerici sendikal örgütlerinin yaygın eylemlerine öncülüğü gerekliliğini dar grupçu amaçlarla saptırarak, diğer demokratik kitle örgütlerine dayatmaçlığını, onları eylemsizlik içinde tutmanın bir aracı gibi kullanmaya çalışmaktadırlar.

Öte yandan "sol" servenci gruplar ve bunların demokratik kitle örgütlerinin yönetimlerindeki uzantıları ise, kitle örgütlerindeki çatlaklar üzerinde yürüme, bu çatılardan yararlanarak örgütlerinin demokratik merkez yetici işlevi yerine grup çıkarlarını ve grup kararlarını egemen kılmayı, oluşturdukları oportünist bloklar eliyle kitle örgütlerini servencilik çıkışların peşine takmayı ilke edinmişlerdir. "Sol" servenci gruplar yine örgüt içi çatılların üzerine basarak, kitle örgütlerinin ortaklaşa çalışmalarına da büyük öpude sabotaj etmek, bu çalışmaların geniş kitleleri toplayabilecek somut eylem biçimlerine dönüşmesini yokmuş sürmek olanağını bulabilmişlerdir.

Kahramanmaraş katliamını protesto çıkışları sırasında da "sol" servenci gruplar merkezi eylem birliğini, ortaklaşa disiplini asla tanımadığını ilan ettikleri gibi; demokratik öğretmen hareketinin örgütü TÖB-DER yönetimini, bu örgütü çalışanların diğer kesimlerden koparıp ayrı baş çekmek için kullanmışlardır. Ama aynı zamanda, merkezi eylem birliği çalışmalarını, kendi provokatif çıkışlarına bir destek görünümü yaratmanın, bu çıkışların sorumluluğuna başkalarını da ortak etmenin bir aracı yapabileceği için de ellerinden geleni esirgememişlerdir. "Sol" servencilüğün TÖB-DER'e grup çıkarları için sadece bir "araç" gözüyle baktığı, bu örgütü, demokratik öğretmen hareketinin güncel istemleri ve somut eylem programıyla ilgisiz olmayan provokatif çıkışları için bir paravan gibi kullanmasıyla, hatta TÖB-DER'e yönelecek saldırılar üzerine grupçu hesap kurmasıyla apaçık ortaya çıkmıştır.

"Sol" servencilüğün bu politikasının, egemen güçlerin tertipleriyle; her türlü kitle eylemini bastırma mahazurluklarıyla kitleleri pasifliğe, yalınlaşma sürüklemek planlarıyla çakışması bir raslantı değildir. Egemen güçler, "sol" servencilüğün bireysel teröre varan eylemleriyle, Kahramanmaraş katliamını protesto eden yaygın çıkışların üzerini örtmek, yaygın protesto-nun hedefi Kahramanmaraş katliamının sorumluları-

BİLİMSEL SOSYALİSTLERİN, SERVENCİLİĞE KARŞI "ALTERNATİF" YARATMAK YA DA SERVENCİLİĞİN EYLEMLERİNDEN SOYUTLANMAMAK GİBİ BİR SORUNLARI YOKTUR. BİLİMSEL SOSYALİSTLERİN POLİTİKASI, ANTI-FAŞİST GÜÇLERİN EYLEM BİRLİĞİNE DAYANAN VE BU GÜÇLERİ HER DÜZEYDE BİRARAYA GETİRMEYE YÖNELEN BİR EYLEM ÇİZGİSİNİ OLUŞTURMAK VE BU EYLEM ÇİZGİSİNİ SONUNA KADAR İZLEMektir. "SOL" SERVENCİLİĞİN ANTI-FAŞİST MÜCADELEDE ELE GEÇİRMEMEYE ÇALIŞTIĞI İNSİYATİFİ ONA VERECEK OLAN DA, KİTLELERİ EYLEMSİZLİK VE PASİFİZMİN ETKİSİNDEN KORUYACAK OLAN DA, SADECE BÖYLE BİR POLİTİKADIR. TEK BAŞINA SERVENCİLİĞE KARŞI "EYLEM ALTERNATİFİ" ÇIKARMAYA YA DA ONDAN YALITLANMAMAYA ÇALIŞMANIN İŞE HİÇBİR ZAMAN SONU GELMEYECEKTİR, SONUNDA İNSİYATİFİ SERVENCİLİĞE KAPTIRMANNIN ONUN PEŞİNDEN SÜRÜKLENMENİN ÖNÜ ALINAMAYACAKTIR.

ni unutturmak, faşist odakları aklamak için, sıkıyönetimden tekeli boyalı basına kadar bütün araçlarını kullanmışlardır. Dahası resmi terörün yoğunlaştırılması, demokratik öğretmen hareketine, tabanlı örgüt arasındaki canlı bağı oluşturan aktif unsurlara karşı bir kıyım başlatılması için de bir bahane elde edebilmişlerdir.

SAG VE "SOL" OPÖRTÜNİZMİ YENMENİN YOLU

Sorun sağ ve "sol" oportünizmin elbirliğiyle, kitlelerin "eylemsizlik ya da servencilik" tuzağıyla karşı karşıya getirilmesinin önlenip önlenemeyeceği, nasıl önlenebileceğidir.

Bu soruyu doğru yanıtlayabilmek, herşeyden önce, sağ ve "sol" oportünizmin etkinliğinin, kendi güçlerinden değil, anti-faşist güçlerin eylem birliğinin yetersiz düzeyinden geldiğini görebilmekten geçer. Bu gerçeği görememek, başlıca görevimiz olan eylem birliği zorunluluğuna atlamaya, oportünizmin gücünü abartıp onu veri almaya ve giderek, oportünizmle mücadeleyi onunla aynı alanda yarışmaya eş görmeye götüür.

Oysa bugün, gerek sağ, gerekse "sol" oportünizm, gücünü kendinden almak şöyle dursun, eylemsizlik önerileri için de provokatif çıkışları için de, tek başına insiyatifi kullanabilecek durumda bile değildir. Her ikisi de yaptıklarının sorumluluğuna başkalarını da ortak edebilme, başka güçlerle en azından aynı doğrultuda gözükme çabası içindedir. Kahramanmaraş katliamının yıldönümündeki ve öncesindeki olaylar da bunu somut olarak kanıtlamıştır.

Dolayısıyla, eylemsizliğin ve servencilüğün yıkımlarını önleyebilmenin, hiçbir alanda onlara insiyatifi bırakmanın yolu, baş görevi gerçekleştirilmeye eylem ve giderek cephe birliğini oluşturmaya yönelmekten ayrı değildir. Tam tersine öncelikle buradan geçmektedir. Temel sorun, anti-faşist güçlerin kalıcı ve programlı eylem ve giderek cephe birliğine yönelik açık bir perspektife sahip olmak, bu birliği oluşturmak için her düzeydeki çalışmalar kat kat hızlandırılmaktır.

Böyle bir perspektife sahip olmanın vazgeçilmez koşullarından biri, anti-faşist, antiemperyalist, demokrasiden yana tüm güçlerin güç ve eylem birliğinin politik bileşiminde, bu güç ve eylem birliğinin hangi güçlerin biraraya gelmesinden geçtiğinde de net olmaktır. Her düzeydeki eylem birliklerinde, öncelikle

anti-faşist, antiemperyalist güçlerin temel unsurlarının biraraya gelmesini esas almak zorunludur. Anti-faşist kitle eylemlerinin hedefleri, kapsamı ve biçimleri, ancak ve ancak, bu eylemlerde uzun erimli bir güç ve eylem birliğinin güçlerini biraraya getirmeye esas olarak belirlendiği ölçüde amacına ulaşabilir. Böyle bir perspektifin yokluğu, eylem birliklerinin kalıcı kılınmasından ne kadar söz edilirse edilsin, her eylemde ya da her mücadelede alanında, sadece yeni geçici müttefikler aramaya, yalnız kalmamayı ya da en kalabalık güçlerle birarada gözükmeyle baş ölçüt yapmaya götüür. Ya da tek başına kendi gücüne dayanan eylemlerle "herşeyin öncüsü" gözükmenin yolunu aramaya sürükler.

"Hem eylemsizliğe hem de servencilliğe karşı çıktığını" açıklayıp, bu eğilimlere karşı mücadelede anti-faşist güçlerin güç ve eylem birliğini esas almanın kaçınılmaz sonucu, herşeyi "servencilliğe karşı eylem alternatifini" bulmaya ya da yalıtlanmaya indirgeyen bir anlayış saplanmasıdır.

Oysa bilimsel sosyalistlerin, servencilliğe karşı "alternatif" yaratmak ya da servencilüğün eylemlerinden soyutlanmamak gibi bir sorunları yoktur. Bilimsel sosyalistlerin politikası, anti-faşist güçlerin eylem birliğine dayanan ve bu güçleri her düzeyde biraraya getirmeye yönelik bir eylem çizgisini oluşturmaktır ve bu eylem çizgisini sonuna kadar izlemektir. "Sol" servencilüğün anti-faşist mücadelede ele geçirmeye çalıştığı insiyatifi ona verecek olan da, kitleleri eylemsizlik ve pasifizmin etkisinden koruyacak olan da, sadece böyle bir politikadır. Tek başına servencilığe karşı "eylem alternatifini" çıkarmaya ya da ondan yalıtlanmamaya çalışmanın işe hiçbir zaman sonu gelmeyecek, sonunda insiyatifi servencilik kaptırmannın onun peşinden sürüklenmenin önü alınamayacaktır. 24 Aralık eyleminin ortaya koyduğu bir görüntü de budur.

Egemen güçlerin, MHP destekli AP hükümetinin, işbirlikçi, tekeli büyük burjuvazinin geniş kitlelere karşı hazırladığı saldırıları püskürtmenin, faşist termanışı durdurmanın, demokratik mevzileri güçlendirmenin bunu sağlayacak geniş yaygın çıkışları örgütlemenin olanakları bugün vardır. Bunu, hem eylemsizliği telkin eden sağ oportünizmi etkisizleştirerek, hem de servencilüğün tuzaklarının önünü keserek yapmak mümkündür. Bunun yolu, anti-faşist mücadelelen güçlerini biraraya getirmek, onların kalıcı eylem birliğini oluşturmak için ısrarlı, kararlı, sonuna kadar takipçi bir politika izlemekten geçer. Şimdi görev budur.

HOCAM TUTENGİL'İN ARDINDAN

NURİ BURHAN

"Azizim Nuri,
15 Kasım 1979 günlü mektubu-
nunu alarak, esenlik haberlerine
sevindik.

Biz de evcek iyi sayılırız.
Öğretim meseleğini seçenler
için sürekli olarak çalışıp ara-
ştırmak bile zorunludur. Ancak,
belli aşamalara ulaştıktan sonra,
bir süre dinlenmeye hakkımız
yok-var aramızda.

Doçentlik tezini tamamlayıp
ipi göğüsleyince bu hakkını kulla-
nabilirsiniz.
Sükrüye emekli oldu. Kaya
master için Almanya'da. Deniz
de bu yıl fakülteyi bitirmeye sa-
vaşıyor.

Başarı ve esenlik dilekleriyle
gözlerinizi öperim. Selâm ve
sevğiler. İstanbul, 25 Kasım
1979."

Fevat, 7 Aralık 1979 tarihinde
alçakça bir cinayete kurban gi-

ren Cavit Hoca'dan aldığımız en
son mektubu yukarıya oluştugu
gibi aktardım. Bu mektubu de
her zamanki gibi kısa, öz, öğre-
tici ve yol gösterici

Artık, yazıklanmış okuyama-
yacak olsa da, çok emek verdiği-
bizlerin O nu tanıtmaya, onun için
alabilirdiğince bir şeyler yapması
bir insanlık borcu.

Kendisini ilk kez, 1964 yılı
Kasım ayında, İktisat Fakültesi'nin
ikinci sınıfında öğrenci iken
tanıdım. "Az gelişmiş ülkelerin
toplumsal yapısı" dersinin o
veriyordu. Kısa boylu, kuvürcük
ak saçları, koy renk gözlükleri,
klasik ve gösterişsiz giyimli ile
ağır ağır yürüyerek, tam ders
vaktinde kürsüye çıkarken, öğre-
tenciler hocayı hiç de önemse-
memişlerdi. Ama, hiç vakit yitir-
meden konuyu işlemeyle başla-
yınca, birden hava değişmiş, akı-
cı ve etkileyici anlatımı,engin
bilgisi ve derse ilişkin verdiği
çok ilginç örneklerle sınıfta he-

men otoriteyi sağlamış, ortaları
bir sessizlik kaplıyor, gözler pür
dikkat kürsüye çevrilmişti.

Tütengil Hoca ile öğrencilik
yıllarımda sınavlar dışında başka-
ca özel bir görüşme yapmadım.
Onu, asıl 1974 yılı Ağustos ayın-
da, Paris'te doktora öğrencisi
iken karşılaştığımızda, pek az
öğrencisine gülen bir şans saye-
sinde yakından tanıma olanağını
buldum. Paris'e üç aylığına Jön-
Türk'ler üzerine bir araştırma
yapmaya gelmişti. Denilebilir ki,
bu süre içinde hemen hergün be-
berberdik.

Son derece alçakgönüllü olu-
şu, aramızdaki yaş farkına kar-
şın, eski hoca-öğrenci ilişkisini
birden arkadaşlığa ve dostluğa
dönüştürmüştü.

O günden bu yana ilişkileri-
miz hiç keşilmedi. Hele, aynı yö-
reden oluşumuz ve doğduğu
Tarsus'un Sebül köyünü yakından
tanımam, dostluğumuza ayrı bir
renk kattı.

Cavit Hoca, çok anlamlı ve
düşündürücü kişisel ve ailevi özel.
liklere sahipti. Üniversite öğre-
tim üyelerinin birçoklarından
farklı olarak bunalımlı toplumu-
muzun varlıklı kesiminden gel-
mişti. Köy kökenliydi ve bir
köy öğretmeninin, bir eğitim
emekçisinin oğluydu. Yabancı
dille eğitim yapan bir okulda ve
yabancı bir ülkede okuma ola-
nağından yararlanamamıştı.

Ama, inanılmaz bir çaba sar-
federek, ayrıcalıklı sınıftan olma-
manın önüne çıkardığı bütün en-
gelleri aşmasını bildiği, ilk ve or-
ta öğrenimini Tarsus'ta tamama-
layınca "parasız yatılı" sınavını ka-
zanarak İlaydarpasa Lisesi'ni
1940'ta bitirmiş, 1944 yılında
İ.C. Edebiyat Fakültesi Felsefe
bölümünden diploma almış, bu-
nunla da yetinmeyip, daha sonra
sosyoloji asistanı olarak girdiği
İktisat Fakültesi'nden de mezun
olup, profesörlüğe kadar yüksel-
mişti.

Tütengil Hoca, herşeyden ö-
nce bilimin ve aklın yol gösterici-
liğine inanmış bir bilim adamıydı.
Bunun içindir ki, "düşüncüyü
olayların önüne geçirmeden me-
selelerimizde çözüm yolları bula-
mayız" diyordu (1). Ama bir dü-
şünce merkezi oldu, olması gere-
ken üniversitemizin durumundan
yakından da edemiyordu.

Özellikle, her zamankinden
daha çok bilimin önderliğine gere-
ksinme duyulan bir ortamda,
kendisi tütünün halkın hizmetin-
de olması gerektiğine inandığı
için, bir çok öğretim üyesinin
akademik ünvanlarını bir kazanç
aracı olarak kullanmalarına çok
üzülüyordu.

Örnek bir aile reisliydi.
Çok düzenli bir çalışma yaşa-
ma vardı.

KARANLIK
GÜÇLER
ONA
12 KURŞUN
SIKABILMIŞLER.
O İSE
KARANLIĞI
AYDINLIGI
ÇEVİREBİLMEK
İÇİN
KENDİNE
DİNLENME
HAKKI BİLE
TANIMAYIP
SIKILAN
KURŞUNLARIN
EN AZ
7-8 KATI
BİLİMSEL YAPIT
VE MAKALE
YAZDI

Araştırmalarında önyargılı ol-
maktan sakınır ve bilimsel nes-
nellikten şaşmazdı. Nitekim bir
yapıtında, "önyargıları bizi yanıl-
malara götüren, gerçeği olduğu
gibi göstermek alakoyan hayale-
terdir" (2) diyor. Çalışma-
larında ilk el kaynakları kulla-
nmaya özen gösterir ve bulduğu
belgelere de çok güç inanır.
Derlediği bilgiler için, ancak baş-
kalarının da görüş ve eleştirileri-
ni aldıktan sonra yazmaya koyu-
lurdu. Bu şekilde hazırlık yapı-
madan yazılan kitaplar için "ol-
gunlaşmadan kopyalarını meyme"
(3) sıfatını kullanırdı.

O çok iyi bir dilyeldi. Ne yaz-
ık ki, düşünceleri çağdaşlaşma-
ya bazı meslektaşları, Öz-
Türkleşme akımına "Türkçe"
yi sala bindirip se salıverdiler"
diye karşı çıkardıkları, konuşma
ve yazılarında Öz-Türkçe sözcük-
ler kullanmaya büyük bir özen
gösterirdi. Bu yetenekleri dolay-
sıyla, Türk Dil Kurumu'na
uzun yıllar çok yararlı hizmetler
sunmuştu. O nedenle, kendisine
mektup yazarken, hata yapma-
k için ne denli sıkıldığını çok
iyi anımsıyorum

Cavit Hoca, Anadolu'nun
başından kopup gelmiş bir aydın
olarak çağına ve içinde yaşadığı
topluma karşı büyük bir so-
mülükten olduğunu bilincinde
deydi. Kendinin çok sevdiği bir
deyimle, "el kesesinden suttanım
deyiler olsun kurbanım" zihni-
yetine şiddetle karşı çıkıyor ve
"bugün büyük şehirlere oturan
aydınlar somlanmazlar, başında
'bana ne' diymezler" (4) diye
haykırıyordu.

O bilinçli bir anti-empirya-
listti. Kalkınabilmemiz için, çar-
pık kapitalist sistemimizin derle-
nıp toplanabilmesi için, sonu-
na kadar dışarıya el açamayaca-
ğımızı, zira taşınma su ile de-
ğirmenin dönmeyeceğini bir takım

ulusal özverilerde bulunup kendi
kaynaklarımızda dönmemiz gere-
ktiğini açıkça belirtiyor ve düşün-
ce planında gelişmiş kapitalist
ülkelerin "sömürge sosyolojisi"
derslerine karşılık "az gelişmiş
sosyolojisi" (5) ile karşı çıkmak-
tan başka çare yoktur, diyordu.

Diğer yandan, Cavit Hoca, dü-
şünce özgürlüğünün ve demokra-
sinin yılmaz bir savunucusu idi.

"Araştırmalarda kullanılan yön-
temler elbette tartışılabilir, ama
her türlü araştırma özgür düşün-
me ortamını zorunlu kılar. Demok-
ratik bir ülkede araştırma konu-
lannna sınır çizmeyeceği gibi,
araştırma sonuçlarının gizli tutul-
ması da düşünülemez" (6)
yargısına vanyordu. Bu nedenle,
düşüncesinden dolayı yargılanan,
bu yetmişyüç gibi sonradan sı-
lahlı bir saldırı sonucu felç bira-
kılan bir başka değerli bilim ada-
mı Doç.Dr. Server Tanlılı davası-
nda susmamış, TUMÖD'ün iste-
ği üzerine oluşturulan bilirkişi
kurulunda, Prof.Macit Gökberk,
Prof.Berna Moran, Prof.Nuri Ka-
racan ve Prof.Öztek'in Tosun gibi
öteki onurlu bilim adamlarının
yanında yer almış ve onlarla bir-
likte özgürlük konusunda bil-
imsel bir incelemenin en güzel
örneklerinden birini vermiştir (7).

Bunların ötesinde, belki de en
önemlisi, onun ülkemizde var-
olan düzenin adaletsizliğini ve
eşitsizliğini çok iyi bilmes ve bu
düzenin muhtaka değişmesini,
ama demokratik yollarla de-
ğişmesini istemesiydi.

Aslında bu büyük insanın er-
demleri bir makalaya sığdırıla-
mayacak kadar çok. Oyle sanı-
yorum ki, anımsayıp sınılamaya
çalıştığım bu özellikleri bile,
daha özne katedilen öteki bilim
adamları, öğretmenler, işçiler,
öğrenciler ve diğerleri yanında,
onun niçin demokrat ve halk
düşmanlanca bir hedef olarak
seçildiğini açıklamaya yeter.

Bir karşılaşım yaptım da,
karanlık güçler ona 12 kurşun
sıkabılmışlar. O ise, karanlığı ay-
dınlağa çevirebilmek için, kendine
dinlenme hakkı bile tanıma-
yıp, sıkan kurşunların en az 7-8
katı bilimsel yapıtı ve makale
yazmış.

Sıkan kurşunlar, Tütengil
Hoca'nın yurt insan ve demokra-
siyi aşkı ile dolu kalbini durdur-
dular. Acaba, tarihin akışını dur-
durabilecekler mi?

Alaybeyoğlu yaşıyor, yaşayacak!

19 Aralık 1979 günü faşistler tarafından
Adana'da katledilen Türkiye İşçi Partisi üyesi
Mehmet Alaybeyoğlu, ölümünün 1. yıldönü-
münde çalıştığı işyerinde ve Adana T1P Lo-
kalinde yapılan toplantılara anıldı. Parti lo-
kalinde yapılan toplantıda şehitler için say-
gı duruşu ve Adana Merkez İlçe Başkanının
konuşmasından sonra, Alaybeyoğlu'nun insan
özgürlüğü, sınıfsız, sömürsüz bir toplum ku-
rulması için Türkiye İşçi Partisi saflarında ver-
diği mücadele anlatıldı. Alaybeyoğlu'nun sos-
yalizme olan inancı, bu inancı doğrultusunda
parti üyesi olmadan önce bile Türkiye İşçi Par-
tisi çizgisinde mücadelesi, Partif'olduktan son-
ra Parti disiplinine uyması anılara dayanıklı
anlatıldı.

Mehmet Alaybeyoğlu'nun çalıştığı işyerin-
den bir arkadaşı onun örnek Partili olduğunu
söylüyor bir anısından söz etti:

"Bir arkadaşın evinde biraraya gelmiştik.

Kendisi ocak tüpü almak için gideceğini söy-
ledi. Ben Partiyeye gideceğimizi, önemli bir iş-
miz olduğunu söyledim. Yanına evinde birara-
ya geldiğimiz arkadaşımızın kardeşini verdik
ve birPartiyeye geldik. Ne yazık ki, yarım saat
sonra arkadaşımızın faşistler tarafından katle-
dildiğini öğrendik"

Alaybeyoğlu'nun çalıştığı Sirtma Savaş
Enstitüsü Müdürü son olarak söz aldı ve şöyle
dedi: "Mehmet Alaybeyoğlu nu bir yıldan beri
tanıdım. Beraber birarada çalıştık. Gerek Partiyeye
ve sosyalizme olan inancı, gerek işyerin-
deki çalışması, sendikalar alanda verdiği müca-
dele ve arkadaşlarına karşı davranışları, her-
kese yoldaşca davranması ile kendini gösteren,
yoldaşlık ilişkilerini hayatının her alanında uy-
gulayan bir arkadaşımızdır."

Daha sonra Mehmet Alaybeyoğlu için yazı-
lan şiir okundu. Nazım hikmet ve Ceyhan
Can'dan okunan şiirlerle toplantı sona erdi.

Enerji bunalımı

Programlı karanlık

Türkiye, Abdülhamit dönemi de dahil tarihinin en karanlık gecelerini ve konutlarda, resmi dairelerde, okullarda, işyerlerinde en soğuk günlerini yaşıyor. Fabrikalar ya elektrik kesilmelerine uygun çalışma düzeni yaratmaya uğraşılıyor, ya da kapanıyorlar.

Durumun daha da kötüye gitmesi beklenmelidir. Ufukta hiç çözüm işareti görülüyor. "Programlanmış Karanlık", kısa dönemde durdurulması olanak dışı bir gelişmeyle ülkeyi bir baştan bir başa kaplamakta. Gerçekten bugün ülkenin enerji sektöründe akıl almaz sorunlara boğulmasının kökeni Marshall planı günlerine dayanıyor: Marshall planıyla başlayan bu "karanlığın programlanması" süreci sonraki yıllarda gittikçe yoğunlaşarak üstümüze çökmeye devam ediyor: Ülkenin enerji gereksinimi özellikle 2. Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında başlayarak ve her yıl artan oranlarda, ucuz ve bol olduğu gerekçeyle, petrolle karşılanıyor. Bu dönemde ülke kaynakları gözardı edilmiş, geliştirilmemiş ve kullanılmaları en ilkel düzeylerde kalakalmıştır. Kalkınmanın, sanayileşmenin en temel girdisi olan enerji sektöründe dışa bağımlılığın inanılmaz boyutlara ulaşması önemsenmemiştir.

Örneğin 1960'tan 1975'e kadar petrolün genel enerji tüketimindeki payı yüzde 15'ten yüzde 51.4'e ve 1978 ve 1979 yıllarında da sırasıyla yüzde 63,2 ve yüzde 61'e yükselmiştir.

Tüm batı dünyasının petrolün "pahalı" olduğunu oldukça etkili bir ekonomik krize ilk defa öğrendiği 1967-68 yıllarından bu yana 10 yılı aşkın bir süre geçti. Bu arada kolay öğrenemeyenlerle iyi öğrenemeyenleri pek kötü yakalayan bir petrol krizi daha 1973-74 yıllarında dünyayı kasıp kavurdu. 1967'de Türkiye'de petrolün genel enerji tüketimindeki payı henüz yüzde 30,9'dur. 12 yıl içinde bu oran, petrol kaynaklı iki ekonomik bunalıma, ülke ekonomisindeki sürekli kötüye gidişe rağmen yüzde 100 artarak içinde bulunduğumuz yılda % 61'e yükselmiştir. Yeryüzünde Türkiye'ye uzaktan bile olsa bu alanda yaklaşılabilen ülke yoktur. 1967-68 ekonomik bunalımından sonra gelişmiş geri kalmış tüm ülkeler petrolün enerji tüketimindeki payını artırma yolunda önlemler almışlardır. Bizdeki durum ise petrolün yerden fıskırdığı Suudi Arabistan'la bile karşılaştırılabilmeyecek gelişmeler göstermiştir.

Özellikle 1970 yılından sonra petrolün ülke içi üretimindeki payı da giderek azalmış, yani bu temel enerji kaynağı daha az üretilebilir olmuştur:

Ülke İçi Petrol Üretimi

Yıllar	Üretim Miktarı Bin Ton
1970	3.542
1974	3.309
1975	3.095
1976	2.596
1978	2.653
1979 (ilk 10 ay)	2.383

Bu ise hem tüketimdeki artış hem de üretimdeki düşme nedeniyle sürekli olarak daha fazla petrol ithal etme anlamına gelmiştir. İthal edilen petrol için döviz gereklidir. İçinde bulunduğumuz yılın ilk on ayı, petrol ve ürünleri yönündeki son yılların en sıkıntılı dönemi olmasına karşın, petrol ve ürünleri ithali için tüm ihracat gelirlerinin % 60'tan fazlasının harcanmasını gerektirmiştir. Oysa yeterli miktarda petrol ve ürününün ithali için tüm ihracat gelirleri de yetmemektedir. Yani 50 milyona yakın nüfusa ulaşmış tüm bir yıl boyunca sadece petrol ve ürünleri ithali için çalışıp didinse bile yeterli döviz kazanamayacaktır. Hastaların ilaçsızlıktan ölüp gitmeleri, fabrikaların kapanması, kömürlerin madenlerden soğuk konutlara nakledilememesi, elektriğin haberli habersiz günlük mesai saatinden daha uzun süreler için kesilmesi ve daha pek çok alışılmadık gibi görünen ve insanı yaşamayı zehir eden sıkıntının nedeni işte budur: bağımlılığın bu derecesine ulaşmış durumda ülkelerde bile görülmemiştir.

Peki, çaresiz miyiz? Bunun kurtuluşu yok mudur? Kısa dönemde durumun daha da kötüleşmesini beklemek gerekiyor.

Enerji bunalımın faturasını emekçiler ödüyor

Çünkü şimdiye kadar her hükümet, için çözümler hale gelmesi için elinden geleni yaptı ve yapıyor. CHP ağırlıklı hükümet döneminde Merkez Bankası ile TPAO arasındaki sürtüşmeler yüzünden 1979'un ilk 5 ayında bağlantısı olduğu halde alınamayan ham petrol yerine spot piyasadan 850 bin tonluk petrol ürünü satın alınmıştır. Spot piyasası, serbest petrol pazarı demek; tutturan, tutturabildiğine satıyor. Spot piyasasındaki fiyat, bağlantı sonucu alınan petrolün fiyatının hemen hemen iki misli. Bir böyle "gayri ciddi" nedenlerden kaynaklanan kayıplar var. Öte yandan enerji yatırımlarında sürekli gözlenen gecikmeler 1980 ve sonrası yıllarda Türkiye enerji açığının artık kapanamaz hale gelmesine sebep olacak boyutlar-

da. Türkiye Elektrik Kurumu'nun 1972-1984 yılları arasındaki yatırım programının, bu oniki yıllık dönemin 8. yılının sonunda ancak yüzde 21'i gerçekleştirilebilmiştir. Türkiye Kömürleri İşletmesi enerji yatırımları programında gerçekleştirme oranı ise yüzde 27 dolaylarında kalmıştır. Türkiye Petrollerinin 1973-1983 arası yatırım programının gerçekleştirilen bölümü de yüzde 36'dır. Kamu kurumları arasında yatırım programını gerçekleştirme açısından başı çeken de Devlet Su İşleri Programlanmış yatırımlarının gerçekleştirme oranı yüzde 12.4.

Hükümetler bir yandan dışa bağımlı ham petrol ve ürünleri tüketimini teşvik edip artırırken, bir yandan da ülke içi kaynakların geliştirilmesini, kullanılabilirliklerinin ivedikle sağlanması işini alabilirdiğince savsaklamışlar, savsaklıyorlar. 1979'da enerji sektöründe geçen yıla oranla yüzde 10 artış programlanmışken gerçekleştirme sadece yüzde 1.6. Ülkede kişi başına birincil enerji tüketim rakamları devamlı düşüş gösteriyor:

1977'de kişi başına 792 kg taşkömürü eşdeğeri tüketilirken, bu rakam

1978'de 780 kga ve

1979'da da 729 kga düşüyor. Bu arada Türkiye'de nüfusun yarınsına yakın bir bölümünün henüz elektrik enerjisi ile yakından tanışmadığını unutmamak gerek. Nüfusumuzun yüzde 50'isi evinde, gecekondusunda, çadırında, damında henüz elektrik düğmesini çeviremiyor. Kısa dönemde de çeviremeyecek.

Özellikle Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyük ve kırsal soğuk geçen şehirlerde ısınan konut ve çalışma yeri sayılacak kadar

azalmakta. Bu kış kar yağsa da yağmasa da memleketin büyük bir bölümü için "en soğuk kış" olacak. Petrol ürünleri yok, kömür hem yeterli kadar yok, hem de petrolsüzlükten, olan da kullanım yerine ulaştırılmıyor. Ama sıfır altı derecelerde ısınmadan yaşamak olanak dışı. Bugünlerde özellikle Ankara'nın koca koca yapılarının da budak salmaya başladıkları kolayca gözlenebilir: bacası bile olmayan o modern (1), boydan boya camlı apartmanların ya camları kesilerek ya duvarları delinerek soba boruları uzanıyor dışarıya. Odun bulan odun sobası, kömür alabilen kömür sobasını kurmakta. Geriye kalanlar da elektrik enerjisi ısınmakta kullanıyorlar. Şimdilik. Şimdilik çünkü, yazın bile yeterli olmayan elektrik enerjisi, yetersiz konut tesislerinin kaldıramayacağı yüklerde ısınmaya yöneltilince kesintilerin giderek artması kaçınılmaz olacak. Ancak elektrifite para ödeyerek elektrikle ısınmak, hele son zamlardan sonra herkesin kârı değil. Maaş ya da ücretinin tümünü elektrik faturasını karşılamaya ayırmak istemeyenleri elektrifite "saatsiz" kullanma yollarını deniyorlar. "Elektrik hırsızlığı" sıkıyönetim suçları kapsamına alınmazsa, önlem olası değil...

Durum gerçekten karanlık. Çıkış yolu yok gibi görünüyor, arna var. Tarihin hiç bir döneminde hiç bir toplum çözümlü olmayan sıkıntılara dışarı çıkmadı. Bizim ülkemiz de bu kuralın dışında değil. Çıkış yolunu ciddiyle merak edenler, çözümlü öğrenmeyi isteyenler Demokratikleşme için Plan 78'-82' adlı çalışmanın 630'dan 745'inci sayfaya kadar olan bölümünü okumalıdır. Ördü çözüm, çok açık, sade ve kesin kanıtlarla sergileniyor.

Lenin'in 110. yılında O'nun yolunda

○ SBKP Merkez Komitesi'nin kararıyla tüm Parti örgütlerine ve tüm Sovyet halkına, Lenin'in 110. doğum yıldönümü olan 1980 yılının politik ve çalışma atılganlığını yükseltildiği, 25. Kongre hedeflerinin gerçekleştirilmesinin hızlandırıldığı bir jübile olarak kutlanması yönüyle verildi.

Tüm dünya ilerici insanlığı 1980 yılında uluslararası işçi sınıfının ve tüm ezilen halkların yüce önderi, çağdaş komünist hareketin kurucusu Vladimir İlyiç Lenin'in 110. doğum yılını kutlayacak. 24 Nisan 1870'de dünyaya gelen Lenin'in kurduğu, işçi sınıfının ilk yeni tipinde devrimci partisi SBKP'nin Merkez Komitesi önceki hafta açıklanan kararıyla, 1980 yılının tüm ülkelerde politik çalışmaya ve emekçilere yeni bir atılganlığı kazandırdığı, Parti'nin 25. Kongre kararlarının uygulanması için cabalanan yönünleştirildiği, ideolojik ve eğitimsel faaliyetleri yükseltildiği bir jübile olarak kutlanmasını kararlaştırdı.

SBKP MK'nin kararında 1980 Mart ve Nisan aylarında, "Lenin gibi komünistçe çalışalım, çalışalım ve savaşalım" sloganı altında, MK'nin Kasım 1979 Plenum'undaki kararları ışığında Parti örgütlenmesinin görevlerini yerine getirmek için çok parti toplanmalarının düzenleneceği bildirildi. Beş yıllık plan hedeflerini gerçekleştiren çalışma kolektiflerine ve emekçilere verilmiş özele bir "Lenin şeref diploması"nın

hazırlanacağı da açıklandı. SBKP MK'nin kararında Lenin'in öğretisinin çağımız için taşıdığı büyük devrimleştirici rolün kaynakları ayrılarak, "Lenin'in katkıları olmadan bir marksizm ne vardır ne de olabilir. Leninizm günümüzün marksizmi, uluslararası işçi sınıfının büttümsel, tutarlı ve sürekli gelişim ögüsüdür" denildi. Lenin'in insanlık tarihine en büyük katkısının, yeni tipinde proletaryaya partisini yaratmak olduğu belirtilen kararda, SBKP'nin ve Sovyet halkının bütün zaferlerinin başlıca kaynağını, partinin ve halkın parçalanmaz birliği, komünistlerin en geniş emekçi halk kitleleriyle yakınlaşma ve kaynaşma ve onların emriyatını kahrmanlığını ve atılganlığını harekete geçirme yeteneği olduğu vurgulandı.

SBKP MK'nin kararında daha sonra şöyle devam edildi: "Kayaşında Lenin'in bulunduğu uluslararası komünist zamanımızın en etkin politik gücü haline dönüşmüştür. Lenin'in geliştirdiği ideolojik-teorik, politik ve örgütsel sistem, bugün de işçi sınıfının devrimci partilerinin

faaliyetlerinin temelinde yatar. Zaten ve mücadelelerinde ve zafere ulaşmalarında onlara yol göstermektedir. SBKP, proletar enternasyonalizminin bayrağını gururla taşıyor ve uluslararası komünist ve işçi hareketinin birliğini ve tüm anti-empyalist barışsever güçlerin eylem birliğini istiyor."

Çağdaş gelişmelerin, Lenin'in emperyalizmi kapitalist toplumu en yüksek aşamaya ulaşarak tanımlamasının doğruluğunu canlı biçimde kanıtlayıcı vurgulanan kararda daha sonra şöyle denildi: "Toplumsal yaşamın süreçlerini derin bir çözümlemeyle geçiren SBKP ve kardeş partiler marksizm-leninizmi yaratıcı biçimde geliştirmektedirler. Son birkaç yılda marksizm-leninizmin hazinesi, yeni sosyo-ekonomik sistem gelişimini yöneten yazarları ve komünist toplumu kurmanın araçlarına ilişkin kavramlarını çok büyük ölçüde zenginleştiren ve netleştiren, gelişmiş sosyalizme ilgili bir öğretilerle zenginleşti. Gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşu sürecinde işçi sınıfı partisinin aynı zamanda tüm halkin öncüsü ve partisi haline geldiğine ve proletaryaya diktatörlüğü devletinin tüm halkın devletine dönüşümüne ilişkin sonuçların, ve Sovyet halkının yeni bir tarihsel birliktir olduğu da tartışılmaz bir gerçeklik olarak ortaya çıktı. Bu büyük teorik ve politik önem taşıyan SBKP'nin 23., 24. ve 25. Kongre kararları, Partinin Program belgeleri ve yoldaş Brejnev'e ile diğer parti liderlerinin yapıtlarıyla devrimci teoriye önem-

Portekiz'de birbiri peşine yapılan genel ve yerel seçimlerde Portekiz Komünist Partisi'nin başı çektiği Halk Birliği İttifakı'nın (APU) önemli başarılar göstermesi, tüm ülkede yağı eylemlerini güçlendiren bir etki yarattı. Sosyalist Parti'nin sağ politikasından yararlanan gerici güçlerin yeni ko-

nular elde etmesine karşın, Portekiz halkına devrimci-demokratik bir alternatif sunan APU'nun özellikleri sanayi merkezlerinde hızla güçlenmesi, işyerlerinde, tarım işletmelerinde emekçilerin birleşik eyleminin gelişmesine yardımcı oluyor.

lu katkılarla bulunmuştur."

SSCB'nin dış politikasının proletar sosyalist enternasyonalizminin ve barış içinde birarada yaşamanın ilkelerine dayandığı belirtilen kararda, militarist ve gerici çevrelerin yumuşamaya karşı mücadeleyi yoğunlaştırması ve Çin yönetiminin politikasının da emperyalizmin doğrudan bir iştirakçisi olduğu vurgulandı. Burjuvazinin ve ideologlarının, her boydan oportünist ve revizyonistlerin marksizm-leninizmi çarpıtmaya, bilimsel sosyalizm teorisine o'nun sosyalist ülkelerdeki uygulamaları arandıkları çelişkiler aramaya çalıştıklarına değinilen kararda, komünistlerin bu girişimlere karşı, safınan uluslararası ölçüde sıkılaşarak ve burjuva ideolojilerine, revizyonizme, dogmatizme ve milliyetçiliğe karşı durmadan savaşarak yantı verildiği belirtildi.

SBKP MK'nin kararında, Parti'nin ve Komsovol'un gerek politik ve gerekse ekonomik eğitim çalışmalarında, eğitim kurumla-

rında ve tüm ideolojik ve eğitimsel çalışmalarında, Marks, Engels ve Lenin'in yapıtlarıyla SBKP'nin tarihsel deneyimin derinlemesine incelenmesine ağırlık verilmesi Kararla sınıca, Parti yaşamının Leninist ilkelerinin ve Parti önderliği ilkelerinin şaşmadan gözetildiği, Parti için demokrasinin, eleştirinin ve özleştirmenin tutarlı biçimde geliştirildiği, SBKP'nin her üyesi üzerine gültüde duran büyük görevlerin dağılımı vurgulandı. SBKP'nin ve O'nun Merkez Komitesi'nin, Leninist devrimci, askersel ve çalışma geleceğinin bekçisi olduğu ve bunları durmadan yükselttiği belirtildi.

Kararın sonunda şöyle denildi: "SBKP Merkez Komitesi, komünistler, Komsovol üyeleri, ve tüm Sovyet halkını, Vladimir Lenin'in yıldönümü kutlamaları onuruna komünist için savaşta yeni başarılar kazanmaya ve Beşinci Beş Yıllık Plan'ın son yılını, Lenin'in 110. doğum yılını baştan yılı yapmaya çağırır."

5 kitadan haberler

SBKP - JPK BİLDİRİSİNDE İKİ PARTİ ARASINDAKİ GÖRÜŞ AYRILIKLARININ GİDERİLDİĞİ AÇIKLANDI

Sovyetler Birliği'ne resmi bir ziyaret için giden Japonya Komünist Partisi heyetiyile SBKP temsilcileri arasında sürdüren görüşmeler sonuçlandı ve bir ortak bildiri yapıldı. Heyetin başında bulunan JPK Genel Sekreteri Miyamoto da Japon televizyonunda yaptığı bir konuşmada, Sovyetler Birliği ile ilişkilerin gelişimini belirtti. İki parti arasında yapılan ortak bildiri, JPK ile SBKP arasında 1960'lı yıllarda başında ortaya çıkmış olan görüş ayrılıklarının tümüyle giderildiği açıklandı. Ortak bildiri, her iki partinin ülkelerinin tarihsel koşulları ve sonat gerçekleri gözönünde tutularak sosyalizm ve komünizmin kurulması için uygulanacak poli-

tikaları serbestçe saptama hakları olduğu belirtildi.

KAMBOÇYA HALK CUMHURİYETİ'Nİ TANIYAN ÜLKELERİN SAYISI 31'E YÜKSELDİ

Kamboçya Halk Cumhuriyeti'nin tanıyan ülkelerin sayısının bir yılda 31'e yükseldiği bildirildi. Emperyalist ülkelerin Kamboçya Halk Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda tanınmasını için yaptığı tüm girişimlere karşın, genç devletin 31 ülke tarafından tanınması diplomatik bir başarı olarak kabul ediliyor. 8 Ocak 1979 günü gerici Çin yönetiminin desteğindeki katli Pol Pot rejiminin Kamboçya ulusal kurultuş güçleri tarafından yıkılması ile kurulan Kamboçya Halk Cumhuriyeti'nin tanıyan ülkeler bildirildiği gibi Sovyetler Birliği ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti olmuştur. Bugün Kamboçya Halk Cumhuriyeti'ni tanıyan ülkeler arasında sosyalist toplu-

luk ülkeleri ile bazı bağılantız ülkeler yer alıyor.

İRAN'DA DEVLET BAŞKANI VE PARLAMENTO SEÇİMLERİNİN 10-11 ŞUBAT TARİHLERİNDE YAPILACAKI AÇIKLANDI

İran'da Devlet Başkanlığı ve Parlamento için 10-11 Şubat 1980 tarihlerinde seçim yapılacağı açıklandı. İran Devrim Konseyi'nin İçişleri Bakanı Rafsanjani'nin "Ramdan" gazetesine verdiği bir mülakatta 1980'de yapılacak önceden açıklanan seçimlerin kesin tarihleri belirtildi. İran İçişleri Bakanı, seçilecek olan İran İslam Cumhuriyeti Parlamento'nun 270 üyeli oluşumunu ve parlamentonun en yüksek karar organı oluşumunu açıkladı. İran İçişleri Bakanı, seçilecek olan yeni parlamentonun yeni hükümetin seymesine İran Devrim Konseyi'nin görevinin son bulacağını ve bu konseyin kaldırılacağını bildirdi. İran'da yapılacak olan devlet başkanlığı ve parlamento seçimlerine yurtdışında bulunan İranlılar da katılacaktır.

ABD'de "Wilmington"lu

On'lar'dan sonuncusu da serbest bırakıldı

Ben Chavis

ABD'de 18 Ocak 1979'de kaçtığı en güçlü bulunduğu güney eyaletlerinden Kuzey Carolina'da bir bakkalı dükkanı işlettiği ve verdikleri iddialarına tutuklanan ve toplam 282 yıl hapse hüküm giyen 10 dakikaya ve bir beyaz on liden sonuncusu da önceki hafta serbest bırakıldı. "Wilmington'lu Onlar" olarak anılan üretilen Amerika'lıları tutuklu bulunan son üyesi protestan papaz Ben Chavis ve arkadaşlarının suçladıkları kundaklama olayının, gerçekte Ku Klux Klan ve ulusal mubafızların ortaklaşa girişimleri bir provokasyon ürünü olduğu belirlenmiştir. Geçen yıl Kampanya olarak başlan tanınım ifadesini değiştirmesi üretilen davaya Federal Hükümet ile koynuştu. Ben Chavis'in de salınmasından sonra

şimdi davaya yeniden bakılması bekleniyor.

ABD'de ilerici zenci hareketinin de aktif militanlarından olan ABD KP Politik Büro Angela Davis, Chavis'in salınması üzerine verdiği bir demeçte, bunun önemli bir başarı olduğunu belirtti. Chavis'in, ırkçı ve politik baskıya karşı Ulusal İttifak hareketinin başındaki yerini alacağını ve ABD'deki tüm politik tutukluların serbest bırakılması için mücadeleyi sürdüreceğini belirtti.

Küba, devrimin 21. yılını kutluyor

Batı küresinde sosyalizmin kalesi

Küba devriminin üzerinden tam 21 yıl geçti. Fidel Castro'nun önderliğindeki devrimci güçler 1 Ocak 1959 günü Havana'ya girmişler ve Küba halkına kan kusturmuş, emperyalizmin kuklası diktatör Batista'nun egemenliğine son vermişlerdir. Şaşırtıcı bir münaselele sonunda gerçekleşen bu zafer, sadece kukla bir diktatörün sonunu belirlemekle kalmamış, aynı zamanda Küba halkı ve ülkesinin önünde yeni ufuklar açmıştır. Devrimden sonra sosyalizm yolunda, sosyalist ülkeler topluluğunun kopmaz bir üyesi olarak ilerleyen Küba Cumhuriyeti, bu geçen yıllarda her geçen gün yeni kazanımlar elde ettiği gibi, dünyanın her yanındaki ulusal kurtuluş güçlerinin sağlam bir destekçi, güvenilir bir yandaşı olmuştur.

Küba Cumhuriyeti 22. yılına sosyalizm yolunda birçok kazanımlar elde etmiş olarak giriyor. Küba devriminin zaferi ulaştığı 1 Ocak 1959 günü, ülke tam anlamıyla ekonomik bir devrimdeydi. Genç Küba devriminin beklenen sorunların en başında, korkunç boyutlara varan enflasyonu yok etmek, sayısız resmi verileri göre 700 bini bulan işsizlik vardı. Bu arada yine sadece bir mevsiminde çalışan mevsimlik işçilerin sayısı da 300 bini bulmaktaydı. Genç devletin, yeni bir Küba yaratma yolunda givenebileceği en önemli kazanım ise, o güne dek emperyalizm tarafından bir sömürge karnavali olarak kullanılan şeker kamışı idi. Devrim öncesinde, Castro'nun da belirttiği gibi, Küba

"şeker dışalımını yapabilmek için dışarıya şeker satan" bir ülke durumundaydı. Ancak şeker kamışı üretimini Küba'da yapıyordu ve üstelik ülkenin en değerli geçim kaynağı idi. Devrimin görevi, bu geçim kaynağını yeterince, adil biçimde değerlendirmek Küba halkının varasına bir duruma getirmektir. Şeker, Küba'nın sosyalist yeniden kuruluşuna önemli bir anahtar olacaktı.

Genç Küba Cumhuriyeti'nin 21 yılında bu konuda elde ettiği başarılar bütün dünyaya bir örnek teşkil etmiştir. Ülkede bir yandan işsizliğin sayısı yıldıran yıla azalmış ve işsizlik tümüyle ortadan kaldırılmıştır. Tamam alanında uygulanan kooperatifleştirme ve kolektifleştirme hareketleri, büyük çoğunluğu tarımsal alanda çalışan Küba halkının yaşam düzeyini önemli ölçüde artırmıştır. Bugün Küba Cumhuriyeti eğitim, sağlık, işsizlik, pahalılık gibi toplumsal sorunların sosyalist bir plan uygulamasıyla çözüldüğü bir devlettir. Bu arada Devrim'den bu yana ülkede sanayi işletmelerinin ve kombinatların sayısında büyük bir artış görülmüştür. Ülkedeki ulusal gelirin artışı da halkın günlük yaşamına yansımıştır.

Küba Cumhuriyeti'nin kuruluşundan bu yana en büyük başarı kazandıran alanlardan biri de dış politika olmuştur. Kuruluşundan bu yana bağlantısız ülkeler hareketinin içinde yer alan Küba, sağlan ve tutarlı antiemperyalist dış politikasıyla

ABD, IRAN'A MÜDAHALE GİRİŞİMLERİNİN HESABINI ULUSLARARASI MAHKEMELERDE VERMELİDİR

Iran'da ABD "casusluk merkezi"nin bir süre önce açığı çıkarılmasından sonra, Iran'a karşı sürekli tehditler yönelten Amerika Birleşik Devletleri, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyini "Iran'a ekonomik amborga uygulanması" istemiyeli toplantıya çağırdı. Bir yandan Iran'ın güneyindeki denizlere savaş gemileri göndererek bu ülkeyi silahlı tehdit altına almaya amaçlayan Amerikan emperyalizmi, diğer yandan da Iran halkına karşı saldırılar için kendisine yeni yandaşlar arıyor. Batı Avrupa ve Japonya ile bu konuda da ilişki kurarak ABD, Güvenlik Konseyi'ne de kendi saldırı amaçlarını anlatılmak istiyor. Ancak Sovyetler Birliği, Amerika Birleşik Devletleri'nin bu oyunlarını bozdu ve ABD emperyalizminin Iran'a yapmak istediği baskıyı kınamadı.

Ote yandan Iran Devrim Konseyi yetkilileri, Iran ile ABD arasındaki anlaşmazlıkların rehnelere sorunu olmadığını, ABD-Iran ilişkilerinin uluslararası bir komisyonda ele alınarak Amerikan emperyalizminin casusluk faaliyetlerinin yarılmasına gerektiğini söylediler. ABD emperyalizminin Iran'a karşı savaş çıkarttıran davranışları birçok ülke tarafından kınanıyor.

la bağlantısız ülkelerin lideri konumuna gelmiştir. Geçtiğimiz yıl içinde Küba başkenti Havana'da düzenlenen Bağlantısız Ülkeler doruk konferansa, bunun bir göstergesi olmuştur.

Küba, 1959'dan bu yana uluslararası platformlarda Dünya Sosyalist ülkeler topluluğunun bir üyesi olarak, ulusal kurtuluş hareketlerinin destekçisi olmuştur. Afrika ülkeleri Angola, Mozambik ve Etiyopya'daki kurtuluş hareketleri arasında Küba büyük bir uluslararası dayanışma örneği vermiştir. Ülkede bu arada zaman zaman emperyalizmin baskı ve tehditlerine uğramış, ancak ödün vermeyen kararlı birleşti tutumuyla bu baskılan kırmasını bilmiştir. Sovyetler Birliği bayta olmak üzere sosyalist ülkelerin kardeşçe dayanışması da Küba Cumhuriyeti'nin emperyalizmin saldırılarından koruyan önemli bir etmen olmuştur.

Küba, uluslararası ilişkilerinde ekonomik ve teknik işbirliğine de büyük önem vermiştir. Özellikle KEYK çerçevesinde sosyalist ülkelerle yapılan kardeşlik ekonomik ve teknik işbirliği Küba'nın sosyalist kuruluşuna büyük katkıda bulunmuştur.

Bugün 22. yılına giren Küba Cumhuriyeti sosyalist ülkeler topluluğunun en sağlam bir üyesi, bağlantısızlar hareketinin antiemperyalist kararlarının en kararlı önderidir. Küba halkı, Devrim önderi Fidel Castro'nun önderliğinde, ülkede sosyalizmin kuruluşuna katkılan olan Che Guevara gibi kahramanların unutulmadan güvenli olarak ülkede sosyalizmin tamamlanması ve komünizmin kurulması yolunda ilerletmektedir.

Geçtiğimiz ay içinde toplanan NATO Bakanlar Konseyi uzun süredir tartışılan bir konuyu karara bağladı ve Batı Avrupa'ya 600 orta menzilli Amerikan nükleer füzesinin yerleştirilmesini onayladı. Sovyetler Birliği'nin yaptığı tüm önerilere ve dünya barış güçlerinin protestolarına karşın alınan bu karar NATO'nun saldırgan yüzünün ve ilminin gerçek savaş çıkartması olduğunu açığı çıkarmasına yol açtı. Batı Avrupa'ya NATO üyesi ülkelere de bu karar onaylanarak özellikle Avrupa kıtasının geleceği konusunda büyük bir kumara girilmiş oldu.

NATO'nun Noel'i

Batı Avrupa'lı NATO ülkelerinin bu karara katılmalarının başlıca nedeni, ABD emperyalizminin bu konudaki ısrarı ve baskılarıdır. Sovyetler Birliği ile Varşova Paktı ülkelerinin Avrupa'daki güç dengelerini "orta menzilli füzele ve bombardıman uçaklarıyla" bozduğu yolunda dayanarak ortaya çıkan ABD emperyalizmi, SSCB'nin son zamanlarda yaptığı somut ve pratik "karşılıklı denizyüzünlü azaltılması, karşılıklı silah indirimi" gibi öneriler bir ölçüde Batı Avrupa devlet adamları arasında yankı buldukları halde, NATO Bakanlar Konseyi toplantısında istediği kararı almada güçlük çekmedi.

Burada Pentagon'un asıl hedeflendiren, böylelikle nükleer savaş alanını mümkün olan en büyük ölçüde Avrupa kıtasıyla sınırlı tutmaktır. Avrupa üzerinden nükleer orta menzilli füzelele Sovyetler'e karşı bir saldırıya girişilebilecek olan Washington, böylece karşı taraf kitalarına fiziksel hasarına ulaşmadan büyük tahribata yol açma olanağına sahip olacaktır. Avrupa'da çıkaracağı bir nükleer savaş yine Avrupa'da bir "yerel nükleer savaş" boyutunda tutmak, savaşta ABD topraklarına uğramadan kendi hedeflerine ulaşmak ABD emperyalizmine çok cazip geliyordu.

Washington, Avrupa'daki NATO ülkelerine bu planlarını dikte ettirirken, Avrupa'da sadece NATO ülkeleri ve saldıran hedefli olan Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkeler için değil, tüm Avrupa için çok tehlikeli bir durum ortaya çıkmıştır. ABD'nin Avrupa'ya NATO misafirkileri tüm köşullerde Amerikan stratejik silahlarının savaş alanları ve kaçınılmaz karıştırmışlardır. Avrupa kıtası ile sınırlı bir yerel nükleer savaş bile Avrupa'da korkunç sonuçlar yaratabilecektir. ABD'nin Avrupa'ya işbirlikçileri kendi ülkelerini böylece bir tehlikenin içine atmışlardır.

Ancak bu konuda heniz "herşey bitmiş" değildir. NATO millitaristleri tarafından kabul edilmiş olan bu karar, bu ülkelerin parlamentolarında da onaylanmak zorundadır. Bu noktada, özellikle NATO ülkelerindeki barış güçlerine büyük görevler düşmektedir. Bu görevlerin en başında, NATO ülkelerinin parlamentolarının NATO Bakanlar Konseyi'nin "ateşle oynayan" bu kararını onaylanmalarını engellemek için geniş kapsamlı bir mücadele verilmesi gerekmektedir. Bu mücadelelerin kazanılması barış için büyük bir kazanım olacaktır.

Dünya barış güçlerinin sürdürebileceği bu mücadeleden yansınarak, savaşı yutmuş ve silahsızlanma için bir Avrupa Genel Konferansa'nın toplanarak karşılıklı silah indirimi ve silahlanma yarınını durdurulmasına çözüm yollarının aranması, NATO tarafından son aylarda yapılan kasıtlı gereğillik bir ölçüde de olsa yutulabileceği bir yol olacaktır. Dünyadaki tüm barış güçlerinin bu konuda dayatılmasını NATO planlarını boşa çıkarma mücadelesinin içerdiği değildir. Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkeler böyle bir konferansa hazır olduklarını çoktan ifade etmişlerdir.

• nail serkoğlu

Zimbabve'de zafer Yurtsever Cephe'nin olacak

Zimbabve'de (Rodezya) ırkçı yönetim ile Yurtsever Cephe arasında uzun yıllardan beri süren mücadele yeni bir aşamaya ulaştı. Zimbabve Yurtsever Cephesi ile ırkçı yönetim arasında imzalanan ateşkes anlaşmasından sonra, Yurtsever Cephe'nin gelecek yıl yapılacak olan seçimlere katılabileceği belirtilmiştir. Bu arada BM Güvenlik Konseyi de Rodezya'ya uygulanan askeri yaptırımları kaldırdı. Güvenlik Konseyi üyesi Sovyetler Birliği ve Çekoslovakya, Rodezya ırkçı yönetimi ile Zimbabve Yurtsever Cephesi arasındaki ateşkes anlaşmasını kapsamlı yeterli bulmadıkları için oylamada çekimsiz oy kullandılar. Zimbabve Yurtsever Cephesi'nin ateşkes anlaşmasını adil bulduğunu açıklamasının, SSCB ile Çekoslovakya'nın bu tutumuna yol açtığı belirtildi.

Ote yandan Zimbabve Yurtsever Cephesi'nin elde ettiği diğer yeni kazanımlardan sonra emperyalizmin uşağı ırkçı güçlerin saldırılarına da yolun açtı. Londra'da Yurtsever Cephe'nin liderlerinden Nkomo'ya bir suikast girişimi yapıldı, Rodezya'daki ırkçı rejime bağlı güçler sık sık imzalanan ateşkesi bozarak saldırılarla bulunuyorlar. Bu arada seçimleri Yurtsever Cephe'nin kazanması halinde, ırkçı Güney Afrika'nın Rodezya'daki ırkçılarla birlikte müdahale hazırlığı yaptığı bildirildi.

Josef Stalin, 21 Aralık 1879'da doğdu. Stalin'in doğduğu günden bu yana yüz yıl, ölümünün üstünden ise çeyrek yüzyıldan fazla zaman geçti.

Stalin hakkında yazmak kolay değil. Tarihimiz, Stalin adına bağıdır: Beş yıllık plan inşaatlarında SSCB, faşizme mücadelede Sovyet halkı, savaşın sonra halk ekonomisinin yeniden kurulması ve daha sonraki ilerlemeler...

Bunlar, başını ve zaferine dolu kahramanlık yıllarıydı. Bu yıllar, yeni bir dünya kuran sosyalist öncülerin şahı dönemleri olarak anımsanıyor.

Bunlar aynı zamanda yokluklarla, fedakârlıklarla ve hatırlara dolu zor yıllardı. Elem duygularını bizlerle birlikte.

İnsanlar "Vatan İçin, Stalin İçin!" diye haykırarak hücum ediyorlardı. Gösteriş yapıyorlardı. Yanlarında kameramanlar vardı. Oyle hissettir. Ona sınırsız şekilde güveniyorlardı. O dönemin trajik özelliği buydu: Ama bu, kahramanca bir trajik özellikti.

Bazıları ise Stalin'in onayıyla yapılan haksız baskılardan zarar görüyorlardı.

Savaş yıllarında Birleşik Devletler'in Moskova Büyükelçisi olan Averell Harriman, Stalin'e büyük değer veriyor. Harriman, Stalin'e yaptığı görüşmelere dayanarak bu sonuca varıyor ve kendisinin şahsen onun karakterinin olumsuz özellikleriyle karşılaşmadığını sözlere ekliyor. Stalin'in Tahran'da, Yalta'da, Potsdam'da karşılaştığı liderler, bir devlet adamı olarak onun hakkında en değerli düşüncelere sahiptirler.

O yılların genel bilançosu kesindir: Sovyetler Birliği, tarihsel sürecin tüm akışına, ayrıca ve özellikle ülkelerin ve halkların sosyalist temellere dayanarak yavaş yavaş eski toplumdaki yeni topluma geçişine katkıda bulunmuş ve bulunmakta olan çok büyük bir sosyalist devlet olmuştur. Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin kuruluşunda kazanılan tartışmasız başarılar, Sovyet insanların ve yabancı gözlemcilerin nazlarında Stalin adına bağıdır.

Aynı dönem içinde Stalin'in putlaştırılması Sovyet toplumunun gelişme yolunda bir engel haline dönüştü. Stalin yanlışlara ve hatalara göz yumdu. Özellikle 1937 yılında, sosyalizm mevzilerinin güçlenmesi ölçüsünde ülkedeki sınıf mücadelesinin daha da şiddetlenmesini açıkladı ve bu sav kitlesel baskılar için temel oluşturdu.

Bütün bunlar, ülkemizin yaşantısında bir geçiş aşamasıydı. Ama batıda, özellikle şimdiki, Stalin'in yüzüncü doğum yıldönümünün yaklaştığı şu günlerde "ödenmiş bir bedel" sorunu, o dönemin aşırılıklarının kurallı ya da rasantsal karakteri sorunu, bu aşırılıkların yinelenmesine karşı güvenceler, özel emnenin tarihteki rolü sorunları vb. ortaya atılmaya devam ediyor. Geçmişin samimî biçimde aranması genellikle bunun arında değildir. Bu sorunlar sadece kesmen tarihsel merakla, söze Sovyet insanlarına duyulan insanlık kaygıyla ya da yeni bir disiplin olan "psikotarih" merakıyla açıklanamaz mümkündür. Bu onda dokuz antisyövet bir politikadır.

Batıda Stalin'in yüzüncü doğum yıldönümünü sadece onun mirasının olumsuz kısmına dikkat çekmekle kalmayıp aynı zamanda sadece çarpıtarak, yani ne olmuşsa öyle kalmış, ya da Sovyetler Birliği'ndeki sosyalizm gözden düşürme için yeterince çok şey kalmış, ya da olup bitenlerin kaynağı Sovyet düzeninin yapsındaymış, Leninizm ideolojisinin deymiş gibi göstererek anıyorlar. Yani bir toplumsal olay olan sosyalizmin özünün değerlendirilmesi akış Stalin'in değerlendirilmesiyle değiştirmek istiyorlar.

Hayatının yapıtı olan 14 ciltlik Sovyetler Birliği Tarihi'nin geçenelede tamamlanan İngiliz tarihçisi E.Karr, yazın "1917-1929 Lenin'den Stalin'e Rus Devrimi" çalışmasını yayınladı. E.Karr, Stalin temasından antisyövet amaçlarla yazılanlara demelenemelerini değerlendirmesi yapıyor. İngiliz tarihçisi, sınırdı söcuasının "Ekim Devrimi'nin başarılarını gözlerini kapadıklarını ve sadece günahları gördüklerini" yazıyor ve şöyle diyor: "Ancak antisyövet histeri korundunda solcular katılmadan da yeterince ses verdir. Bu, meselelerin trajik durumudur. Zamanla Sovyetler Birliği'ne karşı aklın böyle histerik biçimde ayar-

Sosyalizm için dövüşen bir önder STALIN

SBKP'nin ve Sovyet halkının önderi, dünyanın ilk sosyalist ülkesinin inşasının etkin önderi, faşist orduların istilasına karşı anıyudun savunma savaşının büyük yöneticisi Josef Stalin'in 100. doğum yıldönümü bütün dünyada kutlanıyor. 21 Aralık 1879'da doğan J. Stalin'in 100. doğum yıldönümünü Sovyetler Birliği'nde de kutlanıyor. SSCB'de Parti Merkez Komitesi ve çeşitli yayın organları, Stalin'in önderliği ve dönemi üzerine çeşitli değerlendirmeler yapıyorlar. Bu önemli yıldönümünü kutlamak için, APN yurumcusu G. Gerasimov'un yaptığı değerlendirmeyi özetleyerek yayınıyoruz.

lanmasından kurtulacağımızı umut ederim."

İngiliz "sovyetologu" Ronald Hingly ("Josef Stalin: İnsan ve Efsane") ve Amerikalı "sovyetolog", Harvard Üniversitesi'nden Adam Ulan ("Stalin ve Dönemi") tarafından yazılan ve batıda yayınlanan Stalin'in politik biyografileri buna örnek olabilir. Yazan "psikotarih" in olanaklarını abartsa bile Princeton Üniversitesi profesörü Robert Tucker'ın görüşleri de aynı niyetle incelemesini biraz daha ayrı şekilde anmak gerekir.

Bu günlerde "Sovyet niyetlerinin" değerlendirilmesinde uzman sayılan Harvard Üniversitesi profesörü Richard Pipes'in sözde "Stalin'de devlet yöneticiliği için hiçbir yetenek olmadığının" ilişkin iddialarını, kastı önyargılığın ve tarihsel nesnellik üzerine iddialardan kaçarak vazgeçilmesinin tipik bir örneği olarak göstermek mümkündür. Pipes'in bu düşüncesini aktaran İngiliz tarihçisi Ian Grey, bu yıl çıkan "Tarihsel Bir Kitaplık Olarak Stalin" adlı kitabında şu yorumu yapıyor: "Bu ve benzeri düşünceler benim görüşüme göre, yazarlarının otoritesini sarsacak kadar gerçeklerle çelişkiye düşüyor, ama bunlar Batı'da onun hakkında yazılmış pek çok şey için tipiktir... Batılı bilim adamları Stalin hakkında tarihsel yazmayı ya hemen hemen kasten reddediyorlar ya da yazmadılar."

Amaçları, sosyalist perspektife Stalin'in gölgesini düşürerek ve onun Lenin'den de, Marks'tan da kopuşunu "kanıtlayan" kitapları sosyalist perspektiften uzaklaştırmaktır.

Ashında kişiye tapma Lenin'e de, Marks'a da yabancıdır, tıpkı onların ögetirtilmiş olduğu gibi. Bunu doğrulamak için pek çok ahntı yapılabilir, keza kendilerini tanyanları kişisel alçakgönüllüleriyle etkileyen Marks ve Lenin'in yaşamları da örnek gösterilebilir.

Eğer neden, Marksizm-Leninizm'de değışme nerelerdir?

Yanıt tek anlamı değildir, çünkü olup bitenlerin nedenini nesnel ve özel emnenlerin birbiriyle örülmesinde aramak gerekir.

Önce nesnel emnenler. Sovyetler Birliği'nin kuruluş yıllarını anımsatmayan Onun sınıf düşmanları, 14 devletin başarısızlığı uğrayan askeri müdahalesinden ve ülke içlerinde boğazından sonra özel mülkiyete kaldırma cesaretini gösteren yönetime kin beslemeye devam ettiler ve yeni "hacı seferleri" hazırladılar. "Berlin-Roma-Tokyo" mihveri, Almanya'dan gelen faşist tehdit, Hitler'in kolektif güvenliğe yönelik Sovyet çağrılarını duymaktan gelen Batı ülkeleri tarafından yatıştırılması. Ülkede halk ekonomisinin sosyalist temeller üzerinde yeniden kurulması konusunda yapılan köklü reformlar için dışardaki fon bu şekildeydi. Daha sonra ise savaş ve ardından soğuk savaş. Durum yönetimin merkezileştirilmesini, disiplinli, demokrasinin bir parça kısıtlanmasını, korkuçu düşman karşısında dayanışmayı gerektiriyordu.

Bütün bu yıllarda Stalin devlet çarkının başında bulunuyordu. Tarihsel öneme sahip sorunların çözümlendiği ve bazı yönlerde de çözümlenmiş oldu-

ğu bir dönemde en yüksek parti ve devlet makamlarında bulunan bir insanın yaptığı olumlu katkıyı yadsamak olanak-

sızdır. Bu arada Stalin'in Batılı biyografistlerin bile, Sidney Hook'un bir eleştirisinde yazdığı gibi, "komünist partisi ve özellikle Ekim Devrimi'nin başlanmış olan Lenin'in katkısı olmasaydı Stalin'in elde ettiklerine erişemeyebileceğini açıkça gösteriyorlar".

Ancak bütün yararlılıklar — bu artık derin bir hatıradır — özellikle Stalin'e atfedilmiştir, tüm zaferler yanlış olarak onun adına bağlanmaya başlanmıştır.

Bir diğl öznel emnen son derecelenmiş bir rol oynamıştır. Vladimir I. Lenin, 1922 yılının sonunda, partinin 13. olağan kongresinde gönderdiği mektupta bu hususa dikkat çekiyordu. Lenin bir kehanet gibi görünene şu endişeyi belirtiyordu:

"Genel Sekreterlik yapan Stalin yol-daşınırsız bir egemenliği elinde topladı ve ben onun bu egemenliği her zaman yeterince dikkatli şekilde kullanıp kullanamayacağını emin değilim."

Stalin, gerçekten yıllarca eleştir dışı kaldı, onun kuşkuçuluğu ise yaşalları çinlenmesi için elverişli bir zemini yarattı. Teorik hatalara, volanlarist eylemlere ve politik yanlışlara izin verdi.

Sovyet insanları Stalin'i aynı zamanda her zaman SSCB'nin savunulmasında yana, sosyalizm davası için dövüşen bir insan olarak tanıdılar. Ancak bu mücadelede o, doğru olmayan yöntemlerden de çekinmedi. İnsanlığın ezeli sorunu olan amaç-araç ilişkisi sorununu zaman zaman yanlış çözümlledi.

1956 yılında kabul edilmiş olan "kişiyte tapmanın ve bunun sonuçlarının önlenmesine" ilişkin SBKP MK kararname, olup bitenleri açıklayarak, aslında haklı göstermek için Stalin'in putlaştırılmasının Sovyet toplumuna zarar vermesine rağmen toplumsal düzenimizin yapısını değiştiremediğini ve değiştiremediğini belirtiyor. Söz konusu olan artık geçmişte karışmış bulunan tarihsel koşullarda rasantıların bir araya gelmesidir. Bu tarihsel bir sorundur, bugünün sorunu değildir. Batı'da ise bu yıldönümünden sahte güncel bir konuşma için yararlanmaya yelteniyorlar. Örneğin "New York Times" gazetesi ve "International Herald Tribune" bir yıl önce Stalin'in 99. doğum yıldönümünde aşağıdaki başlıkla birer makale yayınladılar: "Stalin, Sovyet Devrimini Ardındaki Zehirli Kötülük Mirası". Yüzüncü yıldönüm için de benzeri çarpıtmalar devreye sokuldu.

Hayır, Stalin'in mirasının bu bölümü atılmış durumdadır. Acı da olsa, eleştirinin geçici zorluklar yaratacağını, düşmanların bu özeleştiriden, onu tümüyle komünist hareket karşı kullanarak kötü niyetli faydalanacaklarını önceden bilmek zor da olsa partimiz zereği söyledi.

Gördüğümüz gibi, cadıların toplantısı günümüzde kadar uzadı. Ama özeleştirinin bir girişimde bulunan parti, benzeri olayların tekrarlanmaması için sağlam güvencelerin yaratılması olancağın hareket etti.

O zamandan bu yana geçen yıllarda parti, kişiyte tapmanın sonuçlarının ortadan kaldırılmasına ilişkin büyük bir çaba başlatmıştı. Ülkemizde Sovyet demokrasisinin gelişmesi ve sosyalist yaşalları sıkı sıkıya gözetilmesi için çok sayıda önlemler alındı. Sovyet insanlarına yurttaşlık hak ve özgürlüklerini garanti eden yeni Anayasa kabul edildi ve yürürlüğe girdi. Anayasa başlangıç tartışmaları sırasında Leonid Brejnev, önceki Anayasa'nın 1936'da kabul edilmesinden sonraki çeşitli yılların, "yasa dışı baskılar, sosyalist demokrasi ilkelerinin, parti ve devlet yaşamının Leninist normlarının çinlenmesiyle geçtiğini, bunun anayasa ilkelerine aykırı olarak yapıldığını, partinin bu uygulamaları kesinlikle kınadığını ve bunun hiçbir zaman yinelenmemesi gerektiğini" belirtti. Aralık ayında yapılan son SSCB Yüksek Sovyet toplantı döneminde Sovyet demokrasisinin daha da geliştirilmesi SSCB Yüksek Mahkemesi'nin, avukatlığı, SSCB Savcılığına, SSCB'de halk denetimine ilişkin yasalar kabul edildi.

Kadrolara öznenel ve saygılı davranış atmosferi parti içinde ve ülkede yaratıldı. Son 25. SBKP Kongresi'nde bunu Leonid Brejnev de belirtti.

Tarihin bir sayfası daha çevrildi.

İstiridye gibi olmamak

A. HAŞİM AKMAN

Geçenlerde, kendine özgü müzik uğraşısı içinde olan bir küçük burjuva sanatçının, yakın arkadaşlarıyla aralarında geçen bir konuşmaya tanık oldum. İstemeyerek. Ancak istemeyerek de olsa, tanık olduğum sözler bir gerçekliğin de yansımasıydı. Bu gerçeklikte, son zamanların kültür ve sanat etkinliklerinde yavaş yavaş belirlemeye başlanan bir "kaçış"ın nedenini de görmek olası. Konuşma şöyleydi: "Niye adam gibi bir şeyler yapmıyorsun?" diye soruyordu müziğine arkadaşları, "adam gibi"liğin çerçevesini belirlemeden. O da: "Ne yani, Ahmet Arif'i mi söylemeni istiyorsun? Ben her gün 4-5 insan vuruluyor. Kurşunlanıyor ya mı istiyorsun?" diyordu. Daha sonra ilindi bir tiyatro oyuncusuydu — ki o oyuncu, Yılmaz Güney'in "Arkadaş" filminde başrollerden birini oynamıştı: "Salt Fakih senarları düzenliyor. Bu da tiyatro" diye belirli kendisi çıkış yolunu açıklıyordu.

Sokaklarda her gün en az 4-5 kişi vuruluyor. Doğru. Vurulan bu 4-5 kişiden bazıları, günlük politikadan uzak da olabilirler kimi kez. İşte Cavit Hocazade Aktaş'ın, tutarı bilinmeyen kişileriyle, başına geleceklere habersiz güpegündüz gitti. Aynı insanın bir başkasına olamayacağı düşünceyle bile ters. Artık, tahminlerin doğru çıkıp çıkmadığı bile tartışılır oldu. Olmazlaştı ölim. Günde en az 4-5 kişi öldürülüyor. Bugün, onlardan biri olmaktan kurtuldum. Bu gün uzamış geçti ölüme. Ama neyeye kadar böyle bu?

Şişli'deki Ümit Tiyatrosu "Kapanı Garaj" yapıldığı gerekçesiyle kapatılmıştı. Pek yankısı da olmamıştı o dönem. Tiyatro grupları için oynayacak yer sorununu genel bir sorun olmamasına karşın, için ideolojik-politik yönü ve önemine de kimse tarafından dokunulmadı. "Sabotaj Oyunu" ve "Kerem Gibi" adlı politik içerikli oyunlar sergileniyordu bu salonda. Yerinde edilen, salonuz bırakılan Dostlar Tiyatrosu bile o kadar "Kayıtlı Abone"si olmasın karşın tepki gösteremedi.

Burjuvazinin sistemli saldırısına gerek yaşam içinde, gerekse kültür ve sanat etkinliklerine karşı sürekliliği gelirdi. Dönemin ayakta kalan tek ve tutarlı topluluğu olan Dostlar Tiyatrosu, yarımsizlikten dağıldı. Bugün yok. Ümit Tiyatrosu da o zaman süylenildiği gibi garaj maraj olmadı. Ancak salt salonu garaj yapmak olmadı da sergilenen oyunların niteliğinden zaten ortaya çıkıyor muydu? Demek ki başkanı oldu.

Dostlar, salondan çıkartıldıktan sonra bir süre, çeşitli yerlerde çalışmalarını sürdürdü. Ancak yarımda da değindiğini gibi, sonunda dağılmak zorunda kaldı. Bu durum doğal olarak Türkiye tiyatrosunun geleceğini etkiledi, etkileyecek de. Dostların salonundan çıkartılmasında o sardarlar çalışmaya yeniden başlayan tiyatro okulu da dağıldı. Ayrıntı kalan sanırım bir tek HASAD var.

Bu gün Ümit Tiyatrosu'nun salonu, toplumsal bilincin geride bıraktığı, sululuğa varan "Gülmece" türünden oyunlar sergilenen iki topluluk tarafından paylaşılıyor. Sanatçıların çevirdikleri filmi tescilli Mete İnelci, Aydemir Akbaş, yeniden "Tiyat-

ro" yapıyorlar. Bir de "Miyatro" var. Hem de oynayacak yer sorunuyla da karşılaşmadan. "Gülmece" türünden oyunlar sergiliyorlar. Şu sralarda Atatürk Kültür Merkezi'nde sergilenen Brecht'in Artura U'isini de "Kürk Mantolu Madonna"lar izliyorlar. Devlet Opera ve Balesi'ne atanan faşist genel müdür Nazım'ın Bir Aşk Masalı (Fehad ile Şirin) adlı baleini de yasakladı.

Yazının başından beri anlatılmak istediği şu: Burjuvazi, sınıf mücadelesinin önünü kesmek, ya da yolundan saptırmak için "terör" ilk sırada olmak üzere, çeşitli yöntemleri pervasızca kullanmaktan geri durmuyor. Bu arada, kitlelerin politikleşmesinde önemli işlevler görebilen kültür ve sanat etkinliklerini de kontrol edebilmek, öldürülebilir kitlelerden de öteden beri gündeminden çıkartmadığı bir konu durumunda. Bu düşüncenin bir parçası olarak politik nitelikli oyunlara, oyuncu, yönetmen ve topluluklara konan yasak halen yürürlükte. Son CHP girişimi dönemde bu yasak, devlet bağışlı kültür kurumlarına çalışılmaya uğraşılıyordu. Ne var ki son olarak Fehad ile Şirin'in programdan kaldırılması bu

mücadelede karşılaşılabilecek engellemelerin bir başlangıcı sayılabilir. Bundan sonraki uygulamalara karşı geliştirilecek tavır, bu açıdan önemli.

Faşist terörün hergün aramızdan bir kaç kişiyi birden aldığı, yarının dünden, bu gündün k'ütu olduğu/olacağı günler yaşamaktayız. Yaşayacağız. Burjuvazi, hergün artan bir istekle daha da çok susmamızı, bize sunduklarıyla yetinmemizi istiyor. Orhan Veli'nin bir şiiri var. Şöyle der:

Sizin için, insan kardeşlerim
Herşey sizin için,
Gece de sizin için, gündüz de;

Alınlardan akan ter,
Cephelede harcanan kurşun
Sizin için mezarlar, mezar

taşlar,
Hapishaneler, kelepçeler, idam
cezaları;

Sizin için, her şey sizin için.

Burjuva toplumda varolan gerçekliği yansıtan; insanın düzen ve düzenin sonuçlarıyla karşı karşıya kalmasını sergileyen bir şiir. Evet. Burjuvazi, zulüm sürgün ve mahpuslukların ayrıca, hergün en az 4-5 ölüm sunuyor. Her hareketin ardından "Yan sra sende" halatın duyulur gibi. Ya bazı "Seans"larla yetinip

Yazarlara can güvenliği!

Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Başkanı Aziz Nesin geçen hafta İstanbul'da düzenlenen bir basın toplantısında, faşist saldırıların son zamanlarda gittikçe yoğunlaşmakta olduğunu belirtti ve bazı sendika üyelerinin sürekli olarak faşistler tarafından öldürüldüğünü söyledi. Aziz Nesin başta TYS'nin ikinci başkanı Demirtaş Ceyhan olmak üzere en az onbeş sendika üyesinin ölümü tehdit edildiğini söyledi. Nesin, sendika üyelerinden Uğur Mumcu ve Halit Çelenk ile üniversite öğretim üyesi Genay Gürsoy ve Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Erdal Atabek'in de tehdit edildiklerini arasında olduğunu söyledi. Aziz Nesin, bugün çok sayıda yurttanş aynı tehdit altında olduğunu kaydederek: "Yarın, yarın, artık aymalar gereklerini uyarıyoruz. Bu işin sonu faşizmdir... Hiç kimse 'faşizmden bane ne! Bana dokunmayan yılan bin yaşasın!' dememelidir. Çünkü eninde sonunda o yılan herkeste dokunacaktır." dedi. Aziz Nesin, bugün en tredi sorunun demokratik hak ve özgürlüklerin korunması olduğunu belirterek bu konuda tüm üyelerinin birlik olmalarını istedi.

kendini kendini tatmin edeceksin, ya direneceksin. Ya tek başına "televizyon" içinde bekleyecek, ya da ölme çabalarını safta, Nazım'ın da dediği gibi "bizimki-

lerin adı"nda olacaksın. Yoksa bu gün seni yaşamakla ödüleceğinden bu kaçış, yani tabutunu kaldıracağı o dört kişiyi de ortadan kaldıracak.

GÜNDÜZ MUTLUAY

DEMİR YOL

"Fırtına insanları"

ÜZERİNE

Maden filminin yönetmeni Yavuz Özkan'ın yönettiği ve senaryosunu Mahmut Tali Ongörenle birlikte yazdığı Demir Yol "Fırtına İnsanları" filmi geçen hafta özel bir gösteride, "sendikalar, demokratik kitle örgütleri ve sinema temsilcileriyle, üniversite öğretim üyelerine ve basına" sunuldu.

Demir Yol, ilk gösteriden hemen sonra tartışılmaya başlandı. Bundan sonra daha geniş çevrelerde, kitleler arasında tartışılacak. Gerçekten tartışmaya değer bir film olduğu için tartışılacak. Bu tartışma mutlaka filmi kendisini aşan boyutlara ulaşacak. Özellikle sosyalistler ve sosyalist kültür-sanat adamları arasında enine boyuna tartışılacak.

Demir Yol, ilke çapında sürdürülen demiryolu işçilerinin grevi ekvanesine oturuyor. Üç ayrı kesitte bireysel terörün, emperyalizm ve büyük burjuvaziyi, bir de sınıf sınıma sınımdaki kaçığı burjuvaziyi ele alıyor. Demiryolu işçilerinin grevi ile, işçi sınıfı ile ilişkisini kurarak burjuvaziyi saldırıyor, çoğunun çıkarımını sergiliyor ve eleştiriyor, küçük burjuvazinin kapitalist toplumu için temel sınıf burjuvaziyi proletaryaya arasındaki yerini belirliyor.

Filmün sinema sanatının bir ürünü olarak, bu açıdan tartışılmaya ve yazının amacı değil. Kamuzca filmün yaratacağı tartışma da bu boyutu aşacak.

Önce yönetmen Yavuz Öz-

kan'ın ilk filmi "Maden"i hatırlayalım. Odüller alan ve geniş beğeni kazanan bu film, sınıf mücadelesinin bir alanını çarpıcı bir gerçeklikle ortaya koyuyordu. Ama yalnızca bir alanını ortaya koyuyordu: işçi sınıfının sendikal mücadelede, ekonomik-demokratik mücadelede. Maden'de politik mücadele yoktu. Sinemada ilerletti bu netmelerin bugüne kadar yapılmış filmlerinin iyileri dahil film, sınıf mücadelesinin politik mücadele boyutuna ilham veriyor. Suramdan buramdan yazılmaları, değinmeler oldu ençnek.

Daha önce doğrudan işçi sınıfı konu alan az film yapıldı ilkenizde. Bunların en iyilerinden biri, bir büyük sinema ustasının, Lütfi Akdemir'in "Diyadin". O da bir fabrikadaki sendikalaşma mücadelesini veriyordu. Sinemada ilerletti bu netmelerin bugüne kadar yapılmış filmlerinin iyileri dahil film, sınıf mücadelesinin politik mücadele boyutuna ilham veriyor. Suramdan buramdan yazılmaları, değinmeler oldu ençnek.

Yavuz Özkan'ın Demir Yol'u bu açıdan önemli. Politik sinemaya yeni bir boyut getirmeye çalışıyor. Bu alanda, bu gerçeklikte ilk deneme olmasının getirdiği güçlükleri taşıyarak sesini yükseltiyor. İşçi sınıfının en etkili mü-

cadele araçlarından birinin, grevin çerçevesinde sınıf mücadelesinin daha ilki hoyutların gündeme getiriyor.

Diğer sanat dallarına göre, kapitalist pazar koşullarına daha bağlı olan sinemamız, burjuva toplum düzenine doğrudan bağlanmasın daha zor. Bu nedenle diğer sanat dallarından daha az politik oldu Türkiye'de sinema alanındaki ileri çabalar. Büyük burjuvazinin yumsak olduğu alanlarda çalışmalar yapıldı. Sendikaların çabalarının ele alınmış filmler bunun en açık örnekleri. Buğün Türkiye'de işçi sınıfı ilktiride devlet aygıtına denemede tutan tekeli büyük burjuvazinin programı ile çelişen, bu planda burjuva ideolojisine cepheiden saldırın sanat türleri büyük bir birikim yaratmışlığı değil, sinemada ise bu çok daha bilecek kadar az.

Demir Yol, gözyiğme de onun özünde burjuva ideolojisi olduğunu biliyoruz ve karışıklığıyla yaklaşıyor. En zayıf yerinden yakalayıp yere vuruyor. Burjuvazinin kokusunu almasını da bir kez olarak ele alıyor, apaçık söylüyor. Herşey son derece yalın. Yavuz Özkan saldırıyı alan-

DEMİR YOL,
BUNDAN SONRA
DAHA GENİŞ
ÇEVRELERDE,
KİLELER
ARASINDA
TARTIŞILACAK.
GERÇEKTEN
TARTIŞMAYA DEĞER
BİR FİLM
OLDUĞU İÇİN
TARTIŞILACAK.

ların yüzyüze görünümünü aşmayı ve özün yakalanmayı bitimünde başarmış. Yüceltiklerini de, yenden yere vurduklarını da kolayca görebiliriz. İhtimalde ötesinde, ama sosyalist gerçekliğin yalınlığı ve açıklığı içinde sunuyor.

Demir Yol filmi burjuvazinin bir ikizliliğini de dolaylı olarak ortaya çıkaracak. Büyük burjuvazinin bütün örgütleri, bütün politikacıları işçi sınıfına, sosyalist ve demokratik hareketlere saldırırken bireysel terörün kitleler üzerinde bıraktığı olumsuz etkileri anlatıyor. Bireysel terörün sınıf hareketinin yerine koyarak saldırıyor. Şimdi o pek "kudretli" bireysel teröre işçi sınıfı açısından saldırın Demir Yol filmine saldıracağız. Böylece ilki-yükümlükleri bir kez daha açığa çıkacak. Daha geniş kitleler için burjuva aldatmacasının bir yanı sıra daha büyük açıklık kazanacak.

Kısaca önemli bir adım atılmış oldu. Demir Yol filmiyle sinemada. Önemli olduğu kadar zor bir adım. Bu adımı atılanın kullanılacak ve yeni adamlar atılması için sabb çıkarak en başta sosyalistlerin görevi olacak.

Yeni yıla girerken Aydınlık bir geleceğe doğru

Dünyamız yeni bir yıla, 1980 yılına giriyor. İnsanlığın, emperyalist sömürü ve canavarlığın kalelerini dövmeye sürdüreceği aydınlık yıllara ve barışın leğemesine olduğu, sömürsüz ve savasız bir dünyayı kazanmaya doğru dev adımlar atacağı yeni bir yıldır.

1979 yılını geride bıraktık. 1979 yılı da bağımızlığın, demokrasinin, barışın, toplumsal ilerlemenin ve sosyalizmin egemenliği yolunda atılan güçlü adımlarla doluydu.

EMPERYALİZM DÜNYA BARİŞİNİ TEHDİT ETMEYİ SÜRÜDÜRİYOR

Emperyalist dünya içten içe kayıyor. İç savaşın ve çekişmelerin sosyalizm için gösteriyor. Ama, emperyalizm dünya sosyalizmine karşı hâlâ güçlü bir sistem, hâlâ dünyamızın tehdit eden güçtür. Keşifince tezahür ediyor. ABD ise, bu saldırıların başında. Emperyalist dünyanın patronları 1979'un hemen başında, Guadeloupe'da yeni yıla giriş yaptılar. ABD, Federal Almanya, Fransa ve İngiltere devlet başkanları, Guadeloupe doruğunda biraraya geldiler, futuruza dünyanın gidisine yön vermede kalkıştılar. Önemli dünya sorunları hakkında karar aldılar.

Emperyalist sistemin patronları dünyanın gidisini kendi dilediklerine değiştireceklerini sanıyorlar, bu görüntüyü yaymaya çalışıyorlar. Ne var ki, SALT-2'nin onaylanmasına kadar geçen süre bunun böyle olmadığını açıkça gösterdi. ABD nasıl göstermeye çalışsa, çalışan SALT-2 anlaşması barışı güçlendirir bir kazanım olacaktır. Bu yüzden SALT-2'ye gidilen yolun önüne çeşitli engeller çıkarıldı. Yeni bölgesel savaşlar tezahür ediyor, Kongre ve Senato'nun savaş çıkartıcı çevrelerinde türlü dolaylar çevrildi, SALT-2'nin detaylarını gibi yapıy sorunlar yarattı.

Ama bütün bu çıkartmaların sonuç alınmadı. SALT-2 anlaşması, dünya barış gücünün bir kazanımı olarak, Haziran ayında Viyana'da, L. Brejnev ve Carter tarafından imzalandı.

Emperyalizmin dünya barış güçleri karşısındaki saldırı tutumunu, SALT-2'nin imzalanmasından sonra yeni biçimlerde gördük. ABD, yitirir son yıllarda, AB kalınlama yarışını bırakmadı, dünyanın silah yarışını hâlâ sürdüren Avrupa kıtasında, sosyalizm için birer daha yükselmeye için yeni atom füzelet sömürünü çıkardı. Pershing-2 ve Cruise füzeletlerinin sosyalist ülkeleri tehdit etmek amacıyla NATO ülkelerini yetleştirilmesi girişimi, Japonya'nın ortasını tehlikeye atan bir gelişme oldu. Özellikle Federal Almanya, İtalya ve İngiltere'ye yerleştirilmesi düşünülen ve sayıları yakaşık 6000'ü bulan yeni atom füzeletlerinin barışverer gücülerinin sınırlı protestolarıyla karşıladı. Bütün ülkelerde barışı korumak ve silahlanma yarışını durdurmak, yeni atom füzeletlerini yetleştirilmesini önlemek için Dünya Barış Komitesi tarafından geniş bir ortak kampanyası açıldı.

Emperyalizm silahlanma yarışında yeni adımlar atarak, "Sovyet tehdidi" masasını hâlâ diri tutarak, yeni bir soğuk savaşta sürüklenmek istiyor dünyamızı. Geçtiğimiz yılın hemen başında Pekin yönetiminin Vietnam'a karşı başlattığı alcağak saldırı, emperyalizmin zenginliği dünya çapında tımanırma politikasını

1979'da kurtuluşunun 3. yılını kutlayan Angola ezilen halklara örneklik ediyor.

kaşın bir uzantısıydı. Maoçu Pekin yönetiminin bu hâlin saldırısı, tarihi kahramanlıklarla dolu Vietnam halkı tarafından ezildi. Vietnam halkının zaferi, savaş yanlısı güçlerin errec yenileceklerini göstermesi bakımından da önemli bir örnek oldu.

Emperyalist dünyanın soğuk savaş çıkartıcılığı yolunda atıldığı bir başka adım da, Avrupa'da çeşitli ülkelerde sağ, muhafazakar partilerin seçim başarıları oldu. Bunlardan en önemlisi, İngiltere'de İşçi Partisi hükümetinin düşmesinden sonra, "soğuk savaş çağı" Thatcher'in hükümet kurması oldu. Muhafazakar Parti hükümetinin kurulmasından sonra, İngiltere'nin dış politikasında belirgin bir geriye dönüş oldu.

BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ VE SOSYALİZM GÜÇLERİNİN KAZANIMLARI

Emperyalizmin dünyamızı topyekün bir geridinki alanı haline getirmek için giriştiği saldırıların hâlin bazılan, kuşkusuz sonuç alabilirdi. Ama ne bu başarılar geçtiğimiz yıl içinde kalıcı olabildi, ne de barış ve sosyalizm güçleri karşısında kesin bir sonuç alabildi. Emperyalizm geçtiğimiz yıl içinde gene birçok ülkeden kovuldu, gene birçok ülke bağımızlığını ve demokrasiyi kazandı.

Nikaragua'da gerçekleştirilen devrim, Küba devriminden sonra Latin Amerika halkları için yeni bir meşale oldu. Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi ve Nikaragua Sosyalist Partisi tarafından oluşturulan Ulusal Yurtsever Cephe, zalim Somoza diktatörlüğünü yerle bir ederek, emperyalizme güçlü bir samir indirdi.

Antiemperyalist mücadelenin güçlü odası Bağıntısızlar Hareketi'nin Eylül ayında Küba'nın başkenti Havana'da yaptığı toplantıda bu günün saygıdeğerleri karşın, antiemperyalist mücadelenin güçlenmekte ve pekişmekte olduğunu gösterdi ve bağıntısızlar ülkesinin ancak sosyalist dünya ile dayanışma içinde gerçek kurtuluşa ulaşabileceğini kanıtladı.

Geçtiğimiz yıl içinde dünya kamuoyunun en çok tartıştığı konu ise İran ulusal demokratik devrimiydi. Zalin Sah diktatörlüğü önüne güçlü görünüşüne karşın, kitlelerin antifaşist öncüsü karşısında parparca oldu. İran ulusal demokratik devrimiydi en zalin diktatörlüklerin bile halk kitlelerinin gücü karşısında teslim alınabileceğini bir kez daha gösterdi.

İran devrimiydi analıca bir bölge olan Ortadoğu'da, emperyalizme indirilmiş çok önemli bir darbeyle. Emperyalizm bu darbeyi hafifletmek için İran'da pro-vokasyonları, sabotajları sürdürdü. Bugün İran halkı ile sosyalizmin çökmesi, Kürt ulusal hareketleriyle ilgili bir olumlu bir düzeyde kuramıştır. İran'da monarkofaşist Sak diktatörlüğünün devriminin önemli bir sonucu da, emperyalizmin saldırıdaki partilerinin bir olan CEMTO'nun dağılması oldu. Bugün CEMTO'dan oluşan yeni yeni bir partiye dönüşmeye çalışıyor emperyalizm.

1979'un ilerici dünya kamuoyu için çok önemli bir başka özelliği daha vardı: Coeuk Yılı olması. Birleşmiş Milletler Orgütü, 1979'u da Dünya Coeuk Yılı olarak kabul etti ve BM'nin bu kararını gerçek içeriğini kazandıranlar, barışın, demokrasinin ve sosyalizmin sahipleri oldular. Dünya Coeuk Yılı'nun kutlanması doğrultusunda yapılan çalışmalar barış mücadelesinin güçlenmesinde önemli basamaklar oldular, emecilerin antiemperyalist oftesini biraz daha biletiler.

EMPERYALİZMİN HESAPLARINDA ÖNEMLİ HALKA, TÜRKİYE

Ülkemizin emperyalizmin Ortadoğu'daki hesapları içinde önemli bir yer tutuyor. Emperyalizm, hem Türkiye ekonomisini istenilen biçime sokmak, hem de sosyalist dünyaya yönelen bütün yolları tıkamak, hem de ülkemizi bölgedeki antiemperyalist hareketlere karşı bir tehdit üssü haline getirmek için Türkiye üzerindeki denetimini kesin bir biçimde sağlamak istiyor. Gerek CHP güçlü hükümet döneminde, gerekse AP hükümeti kurulduğundan beri, ülke ekonomisi IMF, Dünya Bankası vb. emperyalist finans kuruluşlarının yönlendirilmesine teslim edilmiş durumda.

U-2 casus uçaklarının Türkiye hava sahası üzerinden uçmaları ve İran devrimiydi konularındaki öce tutarız ve cesaretsiz, sonra da açıkça işbirlikçi politikalar tekeli burjuvazinin emperyalizme bağınımlık politikasında ne denli "kararı" olduğunu gösteriyor.

1979 yılında emperyalizmin ülkemiz üzerindeki oyunları yalnızca bölge halklarına yönelik olarak kalmadı. Tekellerin önce TUSİAD ile başlayan başlatmaları saldırı doğrudan işçi sınıfının ve emecii kitlelerin ekonomik, demokratik haklarını hedef alıyordu. Tekeli büyük burjuvazi, ilerici, demokratik, sol, bilimsel emecii güçleri bastırarak için faşist terörün geçerli bir çare olarak gördü. Faşist terör CHP güçlü hükümet döneminde sürdürüldüğü türmanış, MHP destekli AP hükümeti kurulduğundan bu yana haf safhaya ulaştırıldı.

Ahdi İpecki, Cevat Yurtakul, Umur Yaşar Doğanay, Cavit Orhan Tütengil, Ceyhan Can 1979 yılı içinde, politik ortamı daha da geridiniştirmek için, planı bir biçimde katledildiler. Faşist hareket, geçtiğimiz yıl içinde bu cinayetlerin yanı sıra, düzenlediği toplu katliamlarla mahalleleri, hatta kentleri kuşattı. Bu saldırıların ve bu girişimleriyle ülkemizi bir iç savaş ortamına sürüklemeyi amaçladı. Ama, "sivil" terörün kaynağında oldukları sapık olan MHP ve yan kuruluşları üzerinde, demokratik güçlerin bütün arızları dayatılması karşın, herhangi bir sonuçturmaya yönelen olmadı.

İç politikada 1979 yılının en önemli olayı 14 Ekim ara seçimleri oldu. 14 Ekim seçimlerinin sonuçları hükümet değişikliğine yol açtı ve seçimlerden önceki hükümetin yerine AP hükümeti kuruldu. Gerici-faşist güçler, seçim sonuçları ile "sifine geçirdikleri" politik inşaatları kabul edilince kullanmaya girişti. MHP destekli AP hükümeti, yasa ve Anayasada değişikliklerle, "yasa" ve yasadışı terör ile, basıncı bir polit devlet oluşturmaya yöneldi.

Demokratik güçlerin 14 Ekim seçimlerinde başarısızlığı terime çevirmek ve gerici-faşist güçlerin yine geçen politik inşaatları terime çevirmek öbetle mümkün. Bunun ise bir tek yolu vardı: Tüm anti-faşist, antiemperyalist güçlerin birleşik gücünü oluşturmak. 1979 yılı bu konuda önemli adımları attığı bir yıl olmadı. Ne var ki, özellikle yılın son aralarında anti-faşist güçler arasında görülen olumlu gelişmeler, önümüzdeki yıl içinde kalıcı adımlara yol açabilecek düzeydeydi. NATO'nun yeni atom füzelet planına karşı düzenlenen te geniş kitlelere ulaşabilen barış kampanyası, bu konuda atılan ileri bir adım.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GÖREV BAŞINDA

Kuşkusuz, tüm anti-faşist, antiemperyalist güçlerin birleşmesi için, işçi sınıfının bilimsel sosyalist hareketinin önderlik inşaatları eline alacak bir etkilimle olmasi gerekirdi. Türkiye İşçi Partisi geçtiğimiz yıl boyunca bu önderliği kazandıranın insarı ta kaptırcı oldu. TIP'nin 2. Büyük Kongresi ve bu Kongre'de alınan kararlar, bilimsel sosyalist hareketin önündeki maddesel hedeflerini açıldı getirdi.

Türkiye İşçi Partisi, kitlelere mücadele hedeflerini göstermesinde tutarlılığı, 1979 1 Mayıs kutlamalarında kanıtladı. 1 Mayıs 1979 kutlamaları sosyalizmin anti-demokratik yasaklarına karşın, Türkiye İşçi Partisi tarafından kutlandı. Yapılan gösterilerin sonu TIP Genel Başkanı Behice Boran'ın da içinde bulunduğu 400 kadar TIP'li İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından gözaltına alındılar. 1 Mayıs'da sıkıyönetiminin adeta "savakları" karşısında, ülke içindeki ve dışındaki demokratik kuruluşlar geniş bir protesto kampanyası sürdürdüler.

ANİFAŞİST GÜÇLER BİRLİKTE KAZANACAKLARIDIR

1979 yılının eşitlendiyken sıkıyönetim ilan edilmiş, 1980 yılının eşitlendi ise bu kez, açığa gerici-faşist bir yücülükün koşullarını yaratmaya hedef alan bir hükümet kuruldu. Bugün işçi sınıfı ve emecii kitleler, ilerici-demokratik, sosyalist güçler, faşist terör önlemlerini tehdit ediyor.

Ne var ki, bu sürerli dürtürmek, faşizme geçit vermemek, faşist hareketi ezem mümkün. Faşist hareketin ezilmesi yolu, ülkemizin demokrasinin ve sosyalizminin yücülüklerin birliğininde çökmekte. İçki ve emecii kitlelerin yücülüklerdeki mücadeleleri, ülkemizi aydınlığa çıkaracak güçtedir. 1980 yılı için yeni bir Türkiye'nin müddesi yapmak için sınıfın ve emecii kitlelerin elindedir!